

Voorjaarsnota

2025-2029

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
1. Inleiding	3
2. Geactualiseerd financieel perspectief 2025-2029.....	5
3. Middelenkader	10
Voorjaarsnota rijk	12
4. Programma 'Onmeunig mooi Losser'	14
4.1. Toekomstbestendig ontwikkelen in het brede sociaal domein.....	14
4.2. Toekomstbestendig wonen, leven en werken	27
4.3. Toekomstbestendig buitengebied	38
4.4. Bijdragen aan een beter klimaat	43
5. Programma wendbare en betrouwbare organisatie, transparant openbaar bestuur.....	48
5.1. Opgave Wendbare organisatie, transparant bestuur	48
6. Investerings.....	57
7. Creëren van budgettaire ruimte	58

1. Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2025-2029 van de gemeente Losser. Hierin geven we inzicht in de begrotingsuitvoering over 2025, het financieel perspectief voor de komende 4 jaren en de nieuwe beleidsvoornemens. De Voorjaarsnota is de basis voor de Gemeentebegroting 2026.

Bij het tot stand komen van deze Voorjaarsnota hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De laatste jaarschijf (2029) is structureel sluitend;
- We ramen reëel en scherp;
- Naast de gekozen koers worden alleen extra lasten geaccepteerd als deze onvermijdelijk zijn (wettelijk of autonoom beleid);
- De basis is op orde: de dienstverlening aan onze inwoners moet goed zijn;
- We investeren in en voor onze (kwetsbare) inwoners

Door deze uitgangspunten te hanteren, willen we de verzwarende van de begroting beperken. Om de financiële opgave voor de toekomst niet onnodig groter te maken dan deze al is. Eén van de oorzaken van de verzwaarde financiële opgave betreft de bijstelling inflatie. Gezien de hoge inflatie hebben we de budgetten stevig moeten indexeren, dit was onvermijdelijk. Gemeenten worden hierin helaas onvoldoende gecompenseerd door een hogere uitkering van het Rijk.

We weten dat we op allerlei vlakken voor grote uitdagingen staan. Naast de gevolgen van het ravijnjaar vanaf 2026 heeft het rijk besloten om de tweede tranche van de herijking van het gemeentefonds door te voeren. Voor de gemeente Losser betekent dit een aanzienlijke daling van het budget dat we van het rijk ontvangen.

Voorjaarsnota Rijk biedt slechts gedeeltelijke compensatie voor onze hogere uitgaven

In de Voorjaarsnota van het Rijk zijn extra middelen vrijgemaakt voor zowel compensatie van het ravijnjaar als voor de kosten van de jeugdzorg. Het gaat echter slechts om een gedeeltelijke compensatie. En specifiek voor de jeugdzorg ook nog maar tot en met de jaarschijf 2027. Dat geeft weliswaar wat lucht in ons middelenkader, maar we moeten nu wel de tering naar de nering zetten. Ondanks deze lastige financiële situatie bouwen we verder aan een Onmeunig mooi Losser. In deze Voorjaarsnota schetsen we hoe we dat willen doen.

We blijven investeren in de Losserse samenleving

Hoewel de financiën onder druk staan, zetten we investeringen die zijn aangekondigd door. Denk daarbij aan de verbouwing van de Aloysiuschool in Losser en aan de voorbereidingen voor een nieuwe sporthal in de Lutte. Aanvullend investeren we juist dáár in onze samenleving, waar onze inwoners dat het hardst nodig hebben. Zo houden we met extra geld voor jeugdzorg en Wmo ons bestaande beleid overeind, ook als we daarvoor te weinig geld van het Rijk krijgen. Daarnaast investeren we in onze medewerkers die werkzaam zijn bij beschut werk.

Ruimte houden voor de toekomst

Als college vinden we het belangrijk om ook in de toekomst nog mogelijkheden te houden voor investeringen en nieuwe ontwikkelingen; we willen nog wel wat 'vet op de botten houden'. Daarom willen we extra budgettaire ruimte creëren die we zullen verwerken in de Gemeentebegroting 2026. We vinden het belangrijk dat we kunnen blijven investeren in onze inwoners en dat het geld daar naar toe gaat waar het nodig is.

Financiën

De Voorjaarsnota die voorligt is, als resultaat van de gemaakte keuzes en aannames, in de jaarschijf 2029 structureel sluitend. Daarmee is deze Voorjaarsnota de basis voor de in het najaar van 2025 op te stellen Gemeentebegroting 2026. En we voldoen zo aan de voorwaarden die de Provincie Overijssel aan ons stelt in het kader van het Financieel Toezicht.

In de Gemeentebegroting 2025 hebben we er al voor gekozen om voor incidentele kosten een deel van de algemene reserve in te zetten. Met een weerstandsratio van ruim 10 was hiervoor ook voldoende ruimte. Behoeften vanuit de samenleving en het werken vanuit de gemeentebrede opgaven waren hierbij leidend. We kijken nu naar onze eigen organisatie om bij te dragen aan de reductie van kosten, we zoeken nog meer de verbinding met partners in het maatschappelijk veld en we doen een beroep op inwoners en ondernemers.

Met de keuzes die we in deze Voorjaarsnota maken - en in relatie tot de achterblijvende rijksmiddelen - zien we dat de weerstandsratio op termijn onder druk komt te staan. Om ook in de toekomst ruimte te houden voor investeringen en nieuwe ontwikkelingen wenst het college wel “vet op de botten” te houden. Om dit te realiseren zijn aanvullende maatregelen daarom noodzakelijk. Daarbij kijken we breed naar onze begroting. En we kijken we vanuit de opgaven waar bijsturing nodig is. In de Gemeentebegroting zullen we de opbrengst van dit proces nader uitwerken.

Leeswijzer

- In hoofdstuk 2 treft u het geactualiseerde meerjarenperspectief 2026-2029 aan. Als uitgangspunt is het meerjarenperspectief uit de Gemeentebegroting 2025 genomen. Vervolgens zijn de financiële consequenties verwerkt van de voorstellen die wij in deze Voorjaarsnota aan de raad doen.
Hoofdstuk 2 is de financiële samenvatting van de voorliggende Voorjaarsnota.
- Hoofdstuk 3 gaat gedetailleerder in op de financiële ontwikkelingen, die effect hebben op het middelenkader.
- In de hoofdstukken 4 en 5 geven wij voor de begrotingsprogramma's 'Onmeunig mooi Losser' respectievelijk 'Wendbare organisatie en transparant bestuur' in het onderdeel Bestuursrapportage de voortgang van de doelen op onze opgaven in 2025 weer, inclusief eventuele financiële bijstellingen. In het onderdeel Kadernota staan onze ambities voor de periode 2026 - 2029, vanuit het perspectief van onze opgaven. Daarna schetsen wij per begrotingsprogramma onze concrete voorstellen, voorzien van de financiële consequenties.
- In hoofdstuk 6 treft u alle investeringen aan, voor een volledig overzicht.
- Hoofdstuk 7 geeft een eerste opzet voor het creëren van budgettaire ruimte.

2. Geactualiseerd financieel perspectief 2025-2029

In dit hoofdstuk geven we de financiële hoofdlijn van de voorliggende nota.

Op voorhand merken we het volgende op. Eind mei/begin juni 2025 valt de meicirculaire van het rijk op de mat. Waar dat kan hebben we in deze Voorjaarsnota een inschatting van de financiële effecten gemaakt, onder meer voor ontwikkelingen uit de Voorjaarsnota van het Rijk. De inschattingen in deze Voorjaarsnota hebben dan ook een voorlopig karakter. Op de gebruikelijke wijze informeren we de raad over genoemde circulaire over het gemeentefonds.

In het vervolg van dit hoofdstuk presenteren we achtereenvolgens (een min-teken in de hierna volgende tabellen betekent dat sprake is van een negatief bedrag):

A) Meerjarenperspectief 2025 t/m 2029.

Uitgaande van het meerjarenperspectief uit de begroting 2025, het geactualiseerde middelenkader en enkele voorstellen om het middelenkader te verruimen. Zie voor toelichting hoofdstuk 3.

Tabel 2.1: geactualiseerd middelenkader

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal middelenkader	€ -3.191	€ -5.026	€ -393	€ 609	€ 1.882
Mutaties middelenkader 2025	€ 2.619	€ 866	€ -748	€ -1.616	€ -1.959
Nieuw middelenkader	€ -572	€ -4.160	€ -1.142	€ -1.007	€ -77
Waarvan structureel	€ 1.959	€ -1.039	€ -1.305	€ -1.220	€ -276

B) Middelenkader na verwerking aangedragen voorstellen VJN2025

Tabel 2.2: middelenkader na categorieën 'moeten', 'handhaven niveau', 'financiële begrotingsuitvoering', 'wensen' en 'investeringen'.

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029
Nieuw middelenkader	€ -572	€ -4.160	€ -1.142	€ -1.007	€ -77
Ontwikkelingen Voorjaarsnota	€ 500	€ 2.121	€ 2.381	€ 2.420	€ 2.828
Middelenkader na Voorjaarsnota	€ -72	€ -2.040	€ 1.239	€ 1.413	€ 2.751
Voorstellen categorie 'moeten', structureel	€ -1.730	€ -1.974	€ -1.578	€ -1.635	€ -1.442
Voorstellen categorie 'moeten', incidenteel	€ -226	€ -342	€ -240	€ -65	€ 0
Voorstellen 'niveau handhaven', structureel	€ -211	€ -641	€ -706	€ -726	€ -786
Voorstellen 'niveau handhaven',	€ -415	€ -125	€ 0	€ 0	€ 0

incidenteel					
Voorstellen 'niveau ambitie', structureel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorstellen 'niveau ambitie', incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorstellen kapitaallasten investeringen	€ 0	€ -14	€ -14	€ -14	€ -14
Totaal mutaties aangeleverd VJN2025	€ -2.582	€ -3.096	€ -2.538	€ -2.440	€ -2.242
Nieuw middelenkader	€ -2.654	€ -5.135	€ -1.299	€ -1.027	€ 509
Waarvan structureel	€ 518	€ -1.547	€ -1.222	€ -1.175	€ 310

Meerjarig verloop weerstandsvermogen en weerstandsratio

Na verwerking van de mutaties uit de voorstellen voor de VJN2025 laat het bijgestelde middelenkader voor de jaren 2026-2027 een negatief saldo zien. Alleen de jaarschijven 2025 en 2029 sluit positief. De negatieve resultaten moeten we dekken door aanwending van de algemene reserve.

In totaal moeten we op basis van de mutaties uit de VJN2025 een bedrag van ongeveer € 4,3 mln. extra uit de algemene reserve halen. De gemeenteraad heeft aangegeven dat de minimaal wenselijke ratio weerstandsvermogen tussen de 1,4 en 2,0 ligt. In onderstaande tabel schetsen we het bijgestelde verloop van weerstandsvermogen en weerstandsratio voor de komende jaren. Hieruit blijkt dat de weerstandsratio in 2029 met een ratio van 3,3 boven de minimumnorm van 1,4 uitkomt. Gelet op de ontwikkelingen en risico's die we nu in beeld hebben en de behoefte van het huidige college om vet op de botten te houden voor de komende jaren werken we aan een maatregelenpakket om het weerstandsvermogen bij de Gemeentebegroting 2026 nog meer robuust te maken. We kijken daarom naar aanvullende maatregelen.

Bedragen x € 1.000

Meerjarig verloop Weerstandsvermogen	2025	2026	2027	2028	2029
Stand jaarrekening 2024	€ 19.618	€ 17.469	€ 12.236	€ 10.744	€ 9.511
Mutaties VJN2025	€ 537	€ -109	€ -905	€ -1.636	€ -1.373
Nieuwe stand	€ 20.155	€ 17.360	€ 11.331	€ 9.109	€ 8.138
Benodigd weerstandsvermogen	€ 2.433	€ 2.433	€ 2.433	€ 2.433	€ 2.433
Weerstandsratio na VJN2025	8,3	7,1	4,7	3,7	3,3

C) Middelenkader na verwerking voorstellen.

Zie voor een toelichting de hoofdstukken 4 en 5.

Voor het ondersteunen van de keuzes rond de prioritering van de middelen schetsen we in onderstaande tabellen het verloop van het resultaat na verwerking van de verschillende rubrieken uit de voorstellen.

Tabel 2.3: middelenkader na verwerking mutaties 'moeten'

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029
Nieuw middelenkader na Voorjaarsnota rijk	€ -72	€ -2.040	€ 1.239	€ 1.413	€ 2.751
Voorstellen categorie 'moeten', structureel	€ -1.730	€ -1.974	€ -1.578	€ -1.635	€ -1.442
Voorstellen categorie 'moeten', incidenteel	€ -226	€ -342	€ -240	€ -65	€ 0
Nieuw middelenkader na 'moeten'	€ -2.028	€ -4.355	€ -579	€ -287	€ 1.309
Waarvan structureel	€ 729	€ -892	€ -502	€ -435	€ 1.110

Tabel 2.4: middelenkader na verwerking mutaties 'niveau handhaven'

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029
Nieuw middelenkader na 'moeten'	€ -2.028	€ -4.355	€ -579	€ -287	€ 1.309
Voorstellen categorie 'niveau handhaven', structureel	€ -211	€ -641	€ -706	€ -726	€ -786
Voorstellen categorie 'niveau handhaven', incidenteel	€ -415	€ -125	€ 0	€ 0	€ 0
Nieuw middelenkader na 'niveau handhaven'	€ -2.654	€ -5.121	€ -1.285	€ -1.013	€ 523
Waarvan structureel	€ 518	€ -1.533	€ -1.208	€ -1.162	€ 324

Tabel 2.5: middelenkader na verwerking mutaties 'niveau ambitie'

We zien vooralsnog te weinig ruimte in het meerjarenperspectief om de ambities in de prioritering mee te nemen. Daarom staan de scenario's bij voorstellen "niveau ambitie" op nul.

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029
Nieuw middelenkader na 'handhaven'	€ -2.654	€ -5.121	€ -1.285	€ -1.013	€ 523
Voorstellen categorie 'niveau ambitie', structureel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Voorstellen categorie 'niveau ambitie', incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Nieuw middelenkader na 'niveau ambitie'	€ -2.654	€ -5.121	€ -1.285	€ -1.013	€ 523
Waarvan structureel	€ 518	€ -1.533	€ -1.208	€ -1.162	€ 324

Tabel 2.6: middelenkader na verwerking mutaties 'kapitaallasten investeringen'

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029
Nieuw middelenkader na 'niveau ambitie'	€ -2.654	€ -5.121	€ -1.285	€ -1.013	€ 523
Voorstellen categorie 'kapitaallasten investeringen', structureel	€ 0	€ -14	€ -14	€ -14	€ -14
Nieuw middelenkader na 'kapitaallasten investeringen'	€ -2.654	€ -5.135	€ -1.299	€ -1.027	€ 509
Waarvan structureel	€ 518	€ -1.547	€ -1.222	€ -1.175	€ 310

Structureel en incidenteel saldo

Het is wenselijk dat structurele lasten eveneens zijn voorzien van een structurele dekking. Vandaar dat de regel 'Waarvan structureel' van belang is. Een positief saldo betekent dat voor de komende jaren een structureel positief begrotingssaldo wordt voorzien. Dat is tevens het belangrijkste criterium voor het provinciaal toezicht.

We streven naar een structureel sluitend meerjarenperspectief. In onderstaande tabel vatten we dit nog een keer samen.

Tabel 2.7: Uiteindelijk incidenteel en structureel saldo

Bedragen x € 1.000

Onderdeel	2025	2026	2027	2028	2029
Saldo (+ = positief)	€ -2.654	€ -5.135	€ -1.299	€ -1.027	€ 509
Waarvan structureel	€ 518	€ -1.547	€ -1.222	€ -1.175	€ 310
Waarvan incidenteel	€ -3.172	€ -3.588	€ -77	€ 148	€ 199

3. Middelenkader

In dit hoofdstuk geven we inzicht in het middelenkader voor de periode 2025-2029.

Tabel 3.1 Financieel middelenkader (min teken betekent nadeel)

De basis voor actualisatie van het middelenkader is het saldo van de Gemeentebegroting 2025 (GB25) en het meerjarenbeeld 2026-2028, zoals ook toegelicht is op pagina 7 van de GB25. De jaarschijf 2029 is nieuw ten opzichte van de Gemeentebegroting 2025: uitgangspunt voor deze jaarschijf is het begrotingssaldo 2028.

Bedragen x € 1.000

A:	Financieel middelenkader	2025	2026	2027	2028	2029
0	Resultaat GB 2025	€ -3.191	€ -5.026	€ -393	€ 609	€ 1.882
1	Algemene uitkering	€ -14	€ 69	€ -348	€ -664	€ -732
2	Actualisatie kapitaallasten	€ 863	€ 300	€ 300	€ 300	€ 600
3	Loon- en prijsindex 2025-2029	€ 9	€ -621	€ -1.038	€ -1.793	€ -2.371
	Verv. vac. strategisch adviseur org.ont.	€ 0	€ 124	€ 124	€ 124	€ 124
4	Loon/prijscompensatie verbonden partijen	€ 184	€ -103	€ -103	€ -103	€ -103
5	Actualisatie winstneming grondexploitatie	€ 99	€ 3	€ 10	€ 8	€ 0
6	Actualisatie Vpb grondexploitaties	€ -48	€ -31	€ -18	€ -12	€ -1
7	Extra dividend Twence	€ 125	€ 125	€ 125	€ 125	€ 125
8	Stelpost legesopbrengst	€ 0	€ 200	€ 200	€ 200	€ 200
9	Actualisatie reserves	€ 1.400	€ 800	€ 0	€ 200	€ 200
	Totaal Middelenkader	€ -572	€ -4.160	€ -1.142	€ -1.007	€ -77
	Waarvan structureel	€ 1.959	€ -1.039	€ -1.305	€ -1.220	€ -276
	Waarvan incidenteel	€ -2.532	€ -3.121	€ 163	€ 213	€ 199

Toelichting financieel middelenkader

Resultaat Gemeentebegroting 2025

Uitgangspunt voor actualisatie van het middelenkader is het resultaat zoals opgenomen in de in november 2024 door de Raad vastgestelde Gemeentebegroting 2025 (GB25).

1. Algemene uitkering

De meicirculaire 2024 is de basis geweest voor het opstellen van de GB25. In de actualisatie van het middelenkader zijn de effecten van de september- en decembercirculaire 2024 verwerkt. De financiële gevolgen voor het middelenkader zijn beperkt. Uw raad is via raadsinformatiebrieven al over deze circulaires geïnformeerd.

Tweede tranche herijking Gemeentefonds

Er lopen nog verschillende onderzoeken naar de herijking van het gemeentefonds. De resultaten van die onderzoeken zijn (nog steeds) niet bekend. Toch heeft het kabinet besloten om verder te gaan met de tweede tranche van de herijking. Dit betekent voor Losser een flink nadeel voor de algemene uitkering. Hiermee houden we in dit middelenkader rekening.

2. Actualisatie kapitaallasten

Op basis van de restantkredietenlijst in de Gemeenterekening 2024 hebben we de kapitaallasten geactualiseerd voor 2025. Dit leidt in 2025 tot een voordelig resultaat op de afschrijvingen van ruim € 1,1 mln. In de begroting is al rekening gehouden met een voordeel van € 0,3 mln.

We werken aan een betere planning van investeringen. We verwachten dat we door een betere planning en daarmee ook een betere raming van rente en afschrijving een structureel voordeel in de begroting kunnen realiseren van € 0,3 mln.

3. Loon- en prijsindex 2025-2029

Vanaf 2025 is de verwachte stijging van de budgetten door loon- en prijsstijgingen centraal op een stelpost geraamd. We hebben de loon- en prijsindex geactualiseerd. Hieronder valt ook de actualisatie van de lonen en de Dienstverleningsovereenkomst met Enschede (DVO). In de actualisatie van de lonen is rekening gehouden met de nieuwe CAO. De vacature van strategisch adviseur organisatieontwikkeling vullen we niet in.

4. loon/prijscompensatie verbonden partijen

De bijdrage aan de verbonden partijen en gemeenschappelijke regelingen baseren we op de conceptbegrotingen. Deze zijn in de loop van april binnengekomen en moeten nog voor zienswijzen aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Het in het middelenkader opgenomen bedrag is het bedrag dat we aanvullend op de reguliere loon- en prijscompensatie (opgenomen onder punt 3.) kwijt zijn.

Daarnaast levert het voordelig rekeningresultaat 2024 van verschillende verbonden partijen een incidenteel voordeel op van bijna € 0,2 mln.

5. Actualisatie winstneming grondexploitatie

De grondexploitaties zijn in de Jaarrekening 2024 geactualiseerd. Dat leidt voor de komende jaren ook tot een gewijzigde winstprognose. Van de winst wordt 50% toegevoegd aan de reserve, de rest valt vrij in het resultaat en is hier in het middelenkader verwerkt.

6. Actualisatie Vpb grondexploitaties

De Vpb vloeit vooral voort uit (de winst op) het grondbedrijf. De raming voor de te betalen Vpb is geactualiseerd, het resultaat is hier in het middelenkader verwerkt.

7. Extra dividend Twence

Na een lang en zorgvuldig proces is eind 2024 besloten om extra aandelen Twence te kopen. We ontvangen hiervoor extra dividend.

8. Stelpost legesopbrengst

In de inleiding hebben we al geconstateerd dat we in aanloop naar het opstellen van de GB26 extra maatregelen gaan treffen om het financieel kader meer robuust te maken. Zo zien we dat de kostendekkendheid van de leges in het fysieke domein met 26% (zie tabel kostendekkendheid in JR2024) laag is, ook in vergelijking met andere gemeenten. We zien

hier nadrukkelijk een opdracht in, en nemen daarvoor nu al taakstellend € 200.000 per jaar in het perspectief op.

9. Vrijval reserve duurzaamheid, sociaal domein en overige reserves

Vanwege onzekerheid omtrent rijksmiddelen hebben we in de GB25 incidentele middelen opgenomen voor duurzaamheid. Hiermee voeden we de reserve duurzaamheid. De reserve omvat inmiddels € 1,6 mln. en daar komt de komende jaren nog € 2 mln. bij. In de Voorjaarsnota van het rijk is aangekondigd dat de rijksmiddelen gecontinueerd worden tot en met 2030. Daarmee kan in ieder geval de geraamde dotatie aan de reserve duurzaamheid van € 800.000 vervallen.

In 2025 voegen we € 1 mln. toe aan de reserve Sociaal Domein. De reserve is bedoeld om de pilots binnen het Sociaal Domein te bekostigen. Hier maken we nu een pas op de plaats en voegen € 300.000 minder aan deze reserve toe. Daarmee is nog steeds de voortgang van de pilots voor 2025 en 2026 geborgd. Wij merken daarbij nog op dat het Rijk naar aanleiding van het rapport van de commissie van Ark heeft toegezegd om gemeenten de tekorten op de jeugdzorg over 2023 en 2024 te compenseren. Wij verwachten dat dat in de septembercircularisatie van dit jaar wordt verwerkt. In dat geval gebruiken wij een deel van deze middelen om de reserve Sociaal Domein weer aan te vullen.

We hebben ook al aangegeven dat het weerstandsvermogen onder druk staat. We gaan daarom nog eens kritisch naar onze (bestemmings)reserves kijken en verwachten daar in ieder geval een voordeel van € 300.000 uit te halen. Dit bedrag is als taakstellend in het perspectief verwerkt.

Voorjaarsnota Rijk

Eind april heeft het Rijk de besluitvorming afgerond over de Voorjaarsnota. De effecten hiervan zien we terug in de meicircularisatie 2025. De meicircularisatie wordt in principe pas verwerkt in de GB26. Maar gelet op de impact van een aantal besluiten én de samenhang met ontwikkelingen met een structureel financieel effect (voor jeugd) is er net als vorig jaar voor gekozen om nu al te anticiperen op een aantal ontwikkelingen.

Hieronder schetsen we deze ontwikkelingen, het financieel effect en de gevolgen voor het middelenkader.

Bedragen x € 1.000

B:	Ontwikkelingen uit Voorjaarsnota	2025	2026	2027	2028	2029
1	VJN2025 algemene mutaties	€ 0	€ 991	€ 1.011	€ 1.028	€ 1.050
2	VJN2025 mutaties Jeugd	€ 500	€ 1.600	€ 1.500	€ -200	€ -200
2	Stelpost Jeugd	€ 0	€ -288	€ -320	€ 1.100	€ 1.100
2	Vervallen stelpost extra middelen jeugd (uit GB25)	€ 0	€ -459	€ -375	€ -375	€ -304
2	Bijstelling indexatie Jeugd (agv Voorjaarsnota)	€ 0	€ 202	€ 416	€ 642	€ 882
3	Vrijval stelpost rijk middelen Wmo	€ 0	€ 75	€ 150	€ 225	€ 300
	Totaal	€ 500	€ 2.121	€ 2.381	€ 2.420	€ 2.828
	Waarvan structureel	€ 500	€ 2.121	€ 2.381	€ 2.420	€ 2.828
	Waarvan incidenteel	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

Bedragen x € 1.000

C:	Beschikbare ruimte voor Ontwikkelingen (A+B)	2025	2026	2027	2028	2029
	Totaal	€ -72	€ -2.040	€ 1.239	€ 1.413	€ 2.751
	<i>Waarvan structureel</i>	€ 2.459	€ 1.082	€ 1.076	€ 1.200	€ 2.552
	Waarvan incidenteel	€ -2.532	€ -3.121	€ 163	€ 213	€ 199

Toelichting ontwikkelingen Voorjaarsnota rijk:

1. Algemene mutaties

De VNG is lang in gesprek geweest met het rijk over de gevolgen van het ravijnjaar. Het is alom bekend dat door een gewijzigde systematiek van de algemene uitkering gemeenten geconfronteerd worden met een flinke daling van de uitkering in 2026. In Losser gaat het om een daling van € 2 mln. tot € 3 mln. structureel. In de Voorjaarsnota heeft het rijk besloten hiervan een deel te compenseren. Het gaat dan om ongeveer €1 mln. extra.

2. Opvolging rapport Van Ark

In februari is een tweede rapport van de deskundigencommissie (commissie van Ark) over de stand van de hervormingsagenda Jeugd verschenen. De VNG heeft dit rapport en daarmee ook alle conclusies en aanbevelingen "van koft tot koft" omarmd. Een belangrijke conclusie waaraan het rijk niet voorbij kon gaan: gemeenten ontvangen structureel te weinig middelen voor de jeugdzorg. De compensatie van het rijk in de voorjaarsnota blijft echter flink achter bij de uitkomsten van het rapport "van Ark". In 2026 en 2027 ontvangen we extra geld, maar een deel hiervan was al gereserveerd (en door ons ook geraamd) en daarmee een sigaar uit eigen doos. Ook heeft het rijk alleen gekeken naar de periode tot 2028. Wat daarna gebeurt is ongewis. En waar wij in de berekening van de loon- en prijscompensatie, in lijn met de aanbevelingen van de deskundigencommissie, nog uitgaven van een hogere index voor jeugdzorg, daar heeft het rijk gekozen om dat niet te doen. In lijn met de keuze van het rijk (onder het motto "geen knaken, geen taken") hebben we de indexering in lijn gebracht met de vergoeding van het rijk. Dat levert een oplopen extra voordeel tot bijna € 0,9 mln. in 2029 op. We nemen daarbij een risico, maar gaan er van uit dat als bij een volgend rapport van de deskundigencommissie blijkt dat de middelen weer tekort schieten er alsnog compensatie komt.

Overigens is in de Voorjaarsnota van het rijk niets gezegd over compensatie voor de tekorten over de jaren 2023 en 2024. Voor Losser gaat dat om ongeveer € 1.3 mln. Hier verwachten we in de septembercirculaire meer duidelijkheid over.

3. Extra middelen Wmo

Vorig jaar leek het er al op dat het gemeenten gecompenseerd zouden worden voor de stijgende kosten van de Wmo door vergrijzing. De middelen waren wel gereserveerd, maar stonden bij het rijk op een stelpost. Volgens het toezichtskader van de provincie mochten deze middelen daarom niet in de GB25 worden geraamd. Nu worden deze middelen alsnog aan de algemene uitkering toegevoegd.

4. Programma 'Onmeunig mooi Losser'

4.1. Toekomstbestendig ontwikkelen in het brede sociaal domein

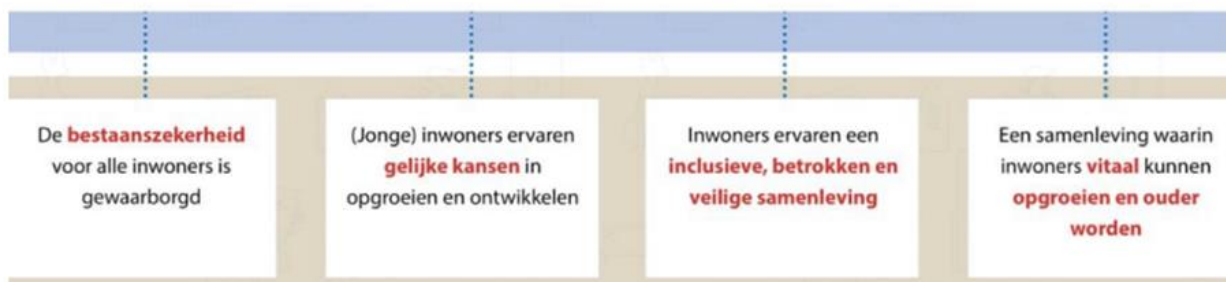

Toekomstbestendig sociaal domein

IN DE GEMEENTE LOSSER IS HET ONMEUNIG MOOI (SAMEN)LEVEN, RECREËREN, ONDERNEMEN EN WERKEN

WE WERKEN AAN EEN TOEKOMSTBESTENDIG SOCIAAL DOMEIN

Met het effect: zelfredzame inwoners die naar vermogen bijdragen en meedoen aan de samenleving en in staat zijn het eigen welzijn te behouden en versterken. De gemeente positioneert zich aan de voorkant. Door de samenwerking tussen inwoner en gemeente wordt de autonomie van de inwoner vergroot.

Het sociaal domein blijft volop in beweging. De opgaven zijn complex en raken tal van levensgebieden: van opvoeding tot zorg, van bestaanszekerheid tot participatie, van jeugdhulp tot inburgering. In deze voorjaarsnota bieden we opnieuw een integraal overzicht van dit brede domein. Daarmee brengen we samenhang aan en geven we richting aan keuzes die bijdragen aan een inclusieve, gezonde en veerkrachtige samenleving.

De maatschappelijke dynamiek blijft groot en de druk op het sociaal domein neemt niet af. Tegelijkertijd is de financiële ruimte beperkt. Dat vraagt om scherpe keuzes, waarbij we inzetten op maatregelen die aansluiten bij onze beleidskoers en voortkomen uit autonome ontwikkelingen – veelal ingegeven door landelijke wet- en regelgeving of maatschappelijke verplichtingen. Binnen die context sturen we nadrukkelijk op samenhang, effectiviteit en toekomstbestendigheid.

We richten ons onverminderd op onze vier centrale doelen: het versterken van bestaanszekerheid, het bevorderen van gelijke kansen, het ondersteunen van een veilige en betrokken samenleving, en het vergroten van de vitaliteit van onze inwoners. Dat vraagt om domeinoverstijgend werken en een preventieve benadering: problemen voorkomen waar het kan, ingrijpen waar het moet. Met meer aandacht voor het sociaal-economische fundament en met structurele verbindingen naar het fysieke domein.

We zetten stappen in de realisatie van structurele opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden en asielzoekers, waarbij we efficiënt gebruikmaken van rijksmiddelen.

Binnen Werk en Inkomen zien we lichte financiële voordelen door bijstellingen in de verwachte uitkeringsaantallen (BUIG en BBZ). Tegelijkertijd vragen ontwikkelingen zoals de vernieuwing van beschut werk – inclusief huisvesting en overdracht – om gerichte investeringen. Ook wordt gewerkt aan de inrichting van een lokaal inlooppunt van het Werkcentrum Twente. De uitvoering van de Wet inburgering staat onder druk, doordat incidentele rijksmiddelen eindigen.

Met de verwachte afschaffing van het abonnementstarief en de invoering van de inkomensafhankelijke bijdrage, vanuit een ophanden zijnde wetswijziging in de Wmo, verwachten we een daling van indicaties van huishoudelijke ondersteuning. Tegelijkertijd zien we stijgende kosten voor vervoer, hulpmiddelen en stijgende tarieven in de huishoudelijke hulp. Dit vraagt om herijking van het budget en een realistische planning.

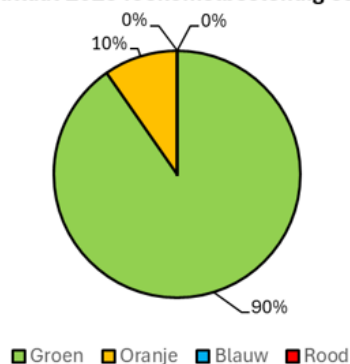
Tot slot staan we in de jeugdhulp voor de uitdaging om stijgende zorgzwaarte en complexiteit te combineren met passende ondersteuning. De inzet van verklarende analyses en uitbreiding van de gemeentelijke toegang geven invulling aan de regionale afspraken binnen de Hervormingsagenda Jeugd. Ook investeren we in de beschikbaarheid van tijdelijke woonplekken voor jeugdsituaties.

In deze voorjaarsnota maken we inzichtelijk hoe we met beperkte extra middelen toch gericht en zorgvuldig blijven werken aan een sociaal domein dat mensgericht, wendbaar en toekomstgericht is ingericht. De maatschappelijke opgaven dwingen ons tot scherpere – niet alleen financieel, maar ook beleidsmatig. Dat doen we samen, met oog voor samenhang, en altijd vanuit de overtuiging dat het beter kan wanneer we domeinen verbinden en menselijk blijven kijken.

4.1.1 Bestuursrapportage

Inhoudelijke begrotingsuitvoering 2025

Verwacht resultaat 2025 Toekomstbestendig sociaal domein

Legenda

- = Resultaat 2025 is/wordt gehaald.
- = Resultaat 2025 wordt net niet gehaald (> 80% gehaald).
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.
Oorzaak externe ontwikkelingen.
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.

Doel A: De bestaanszekerheid voor alle inwoners is gewaarborgd.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Er is een goede samenwerkingspartner gevonden voor de uitvoering van beschut werk waarmee langdurige afspraken zijn gemaakt. De financiële impact wordt meegenomen in de voorjaarsnota van 2025.		
b. We dienen bij het Rijk een plan in (2025) voor de versterking van de sociale infrastructuur sociale ontwikkelbedrijven om zo in aanmerking te komen voor extra middelen		
c. In 2025 starten we het project Simpel Switchen. In deze pilot is het makkelijker om vanuit de uitkering te gaan werken en weer terug te gaan als werken toch (even) niet lukt.		
d. De inzet van loonkostensubsidie (LKS) is ten opzichte van 2024 met 10% gegroeid.		Ondanks de extra inzet van een accountmanager en inzet op uitstroom merken we dat problematiek van de doelgroep toeneemt. Hierdoor is de uitstroom naar betaald werk lastiger.
e. Een Regionaal Werkcentrum (RWC) is ingericht. De huidige uitvoeringsorganisaties Werkplein Twente, Leerwerkloket, RMT en Twents Fonds voor Vakmanschap gaan hier in op.		
f. We bieden budgetcoaching aan, zowel curatief als preventief. We leren inwoners vaardigheden aan om schuldevrij te worden en te blijven. We voeren de regie in de schuldhulpketen.		
g. We helpen 5-10 jongeren met behulp van het Jongeren Perspectief Fonds op weg naar een schuldevrije toekomst.		
h. We communiceren actief over het aanbod van de minimaregelingen. Inwoners kennen de weg naar de regelingen. De aanvraag voor een regeling is zo eenvoudig mogelijk ingericht. Het gebruik van de regelingen is toegenomen.		
i. We behalen de taakstelling voor het huisvesten van statushouders (ca. 50), van Oekraïners (178) en de Spreidingswet (130).		De taakstelling voor de opvang van Oekraïense ontheemden halen wij. Door de verlenging van Dinkeloord geldt nagenoeg hetzelfde voor de taakstelling voor de Spreidingswet (asiel). De taakstelling statushouders loopt achter, door een tekort aan woningen en/of andere opvangmogelijkheden.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Aantal uitkeringen per einde van het jaar <i>Bron: Dashboard sociaal domein</i>	269	279	275	275	
Personen met loonkostensubsidie <i>Bron: Dashboard sociaal domein</i>	70	71	71	78	
Deelname Jongeren Perspectief Fonds <i>Bron: Voortgangsrapportage</i>				10	

Doel B: (Jonge) inwoners ervaren gelijke kansen in opgroeien en ontwikkelen

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. 31 december 2025 werken we volledig middels de nieuwe inkoopmodellen jeugdhulp en Wmo welke regionaal zijn ingekocht. Hierdoor blijft de ondersteuning vanuit onze visie zo licht en dichtbij als mogelijk en zo zwaar als nodig toegankelijk voor onze inwoners.		
b. We hebben het gebruik van algemene voorzieningen meetbaar in beeld gebracht. Zo maken we de verschuiving van geïndiceerde zorg naar een algemene voorziening zichtbaar.		
c. We bieden ter vaststelling, de gemeenteraad, een integrale visie op onderwijs en educatie aan. Het daarvan afgeleide uitvoeringsprogramma wordt voortvarend opgepakt.		
d. We breiden het naschoolse aanbod verder uit en bieden zonodig ieder kind een taalklas aan.		
e. We experimenteren en ontwikkelen nieuwe effectieve pilots, methoden en/of werkwijzen, zodat er een efficiëntere inzet van middelen en budgetten is en de kwaliteit van zorg verbetert (door ondersteuning zo dichtbij en licht als mogelijk). We zetten direct in op integraal afgewogen landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen.		

f. We zorgen er voor dat binnen 2 jaar een structurele en effectieve vorm van ondersteuning en/of jeugdhulp is georganiseerd op de twee zorgintensieve scholen (NOT-verband) die is ingebed in de bestaande werkwijze.		
--	--	--

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Aantal jeugdigen met jeugdhulp per einde jaar <i>Bron: Dashboard sociaal domein</i>	320	375	300	300	
Aantal jeugdigen met ambulante zorg per einde van het jaar <i>Bron: Dashboard sociaal domein</i>	282	343	300	300	

Doel C: Inwoners ervaren een inclusieve, betrokken en veilige samenleving.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. In het uitvoeringsprogramma "Samen voor een Sterker Overdinkel" gaan we samen met inwoners en organisaties uit Overdinkel aan de slag op het gebied van bestaanszekerheid, ondernemen, veiligheid en gezondheid.		
b. Voor de MKB toegankelijke route worden bedrijven bezocht door een lokale verkenners om ze te certificeren. In het dorp Losser bezoekt de verkenners minimaal 10 ondernemers/winkeliers en in de Lutte minimaal 8.		
c. De ervaringsdeskundigengroep is minimaal vier keer bij elkaar geweest en faciliteren we in haar adviserende en ondersteunde rol.		
d. Wij organiseren doorlopend en gedurende de inclusie-week vraaggerichte activiteiten, gericht op het versterken van de inclusieve samenleving.		
e. Samen met de ervaringsdeskundigengroep maken we het Jaarplan Inclusie 2025.		
f. Inclusie vormt een integraal onderdeel van		

onze beleids- en besluitvorming.		
g. Drank- en middelengebruik onder jongeren (18-23 jaar) is afgenomen in vergelijking met voorgaande jaren.		
h. Inwoners van Losser zijn weerbaarder tegen ondermijnende criminaliteit en cybercrime.		
i. Dorpsondersteuners zijn actief in minimaal 2 dorpskernen.		

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	2021	2023	2025	Toelichting
% jongeren dat de laatste 4 weken dronken of aangeschoten is geweest	17%	27%	<=25%	
% jongeren dat de laatste 4 weken wiet of hasj gebruikt	3%	2%	<=2%	

Doel D: Een samenleving waarin inwoners vitaal kunnen opgroeien en ouder worden.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. We gaan het label dementievriendelijke gemeente behalen.		
b. De ketenaanpak (gewichts- en) gezondheidsproblematiek is neergezet. Met de projecten Kinderen naar Gezond Gewicht (KnGG) en Volwassenen naar Gezond Gewicht (VnGG) worden oorzaken en gevolgen van (gewichts- en) gezondheidsproblematiek aangepakt voor een duurzaam resultaat.		
c. Met het project "Samen indiceren" helpen we de oudere inwoner van Losser eerder door intensievere samenwerking tussen zorgprofessional en integraal consulent, waarbij we efficiënt gebruik maken van de expertise van de zorgprofessional.		
d. We bieden de raad een beleidsdocument aan waarin specifieke doelen en actieplannen zijn opgenomen om de gezondheid van de inwoners in Losser te verbeteren. Dit document bevat maatregelen zoals het bevorderen van gezonde voeding, het stimuleren van lichaamsbeweging, en het verbeteren van de mentale gezondheid door middel van lokale initiatieven en samenwerking met onze partners.		Dit jaar starten we met het in kaart brengen van het vervolg van alle activiteiten op het gebied van gezondheid die nu onder de brede Spuk GALA vallen die t/m 2026 loopt. Dit is in de aanloop naar de voorjaarsnota 2026.

e. Er is een uitvoeringsplan woonzorgvisie.		
f. We voeren pilots uit om cultuur toegankelijker te maken		

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	2022	2023	2024	2025	Toelichting
Aantal inwoners met dagbesteding per einde van het jaar	112	94	100	90	
Aantal inwoners met huishoudelijk hulp per eind van het jaar	744	595	770	650	

4.1.2 Kadernota

Voorstellen in de categorie 'moeten'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/Begroting				
			2025	2026	2027	2028	2029	
Doel A: De bestaanszekerheid voor alle inwoners is gewaarborgd.								
S1	Ambtshalve toekenning Individuele Inkomens toeslag (IIT)	Materieel		PM	PM	PM	PM	
S2	Actualisatie uitkeringen	Materieel	€ -322	€ -278	€ -263	€ -117	€ -115	
S3	BBZ dienstverlening en uitvoering	Materieel	€ -41	€ -41	€ -41	€ -41	€ -41	
S4	Inzet externe expertise	Personeel	€ 100					
S5	Frictiekosten huisvesting	Materieel	PM	PM				
	Frictiekosten overgang HR taken en inzet nieuwe aanbieder	Personeel	€ 100					
S6	Exploitatie Wsw werken in Losser	Personeel	€ -397	€ -366	€ -671	€ -761	€ -956	
Doel B: (Jong) inwoners ervaren gelijke kansen in opgroeien en ontwikkelen.								
S7	Budget geïndiceerde jeugdhulp	Materieel	€ 1.481	€ 1.481	€ 1.481	€ 1.481	€ 1.481	
S8	Leerlingenvervoer	Materieel	€ 340	€ 340	€ 170	€ 170	€ 170	
Doel C: Inwoners ervaren een inclusieve, betrokken en veilige omgeving.								
S9	Inrichten locaties voor asiel en opvang Oekraïense	Materieel		PM	PM	PM	PM	

	ontheemden						
Doel D: Een samenleving waarin inwoners vitaal kunnen opgroeien en ouder worden.							
S10	Vervoersvoorzieningen Wmo	Materieel	€ 73	€ 73	€ 73	€ 73	€ 73
S11	Woonvoorzieningen Wmo	Materieel	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100
S12	Rolstoelen Wmo	Materieel	€ 160	€ 160	€ 160	€ 160	€ 160
S13	Huishoudelijke hulp	Materieel	€ 60	€ 158	€ 158	€ 158	€ 158
S14	Vergoeding Tennisvereniging Losser	Materieel	€ 20				
S15	Afschaffen abonnementstarief Wmo	Materieel	PM	PM	PM	PM	PM
		Totaal	€ 1.673	€ 1.627	€ 1.167	€ 1.223	€ 1.030

S1 Ambtshalve toekenning Individuele Inkomenstoeslag (IIT)

Voor de uitvoering van de motie 'ambtshalve toekenning individuele inkomenstoeslag' is structureel budget nodig. Binnen de huidige begroting zit ruimte om verhoging op te vangen (+/- 35.000). De uitvoering van deze motie valt samen met een aankomende wetwijziging, waarbij ambtshalve toekenning van de IIT bij wet geregeld is. Deze wijziging treedt in op 1 januari 2026. In aanloop naar deze wijziging onderzoeken we welke inwoners binnen ons huidige uitkeringsbestand recht hebben op deze regeling. Daarvoor hanteren we in eerste instantie het beschikbare budget, omdat vooraf niet goed in te schatten is of er aanvullend budget noodzakelijk is.

S2 Actualisatie uitkeringen

Er heeft een actualisatie plaatsgevonden van de verwachte BUIG-uitkering op basis van de laatst ontvangen beschikking. Dit is meerjarig geactualiseerd. De BUIG-uitkering kan in de toekomst mogelijk naar beneden worden bijgesteld. Tevens heeft er een actualisatie plaatsgevonden van het verwachte aantal inkomensregelingen/uitkeringen. Dit leidt uiteindelijk per saldo tot een voordeel.

S3 BBZ dienstverlening en uitvoering

Het aantal aanvragen voor inkomensondersteuning (BBZ) bij het ROZ blijft al een aantal jaar beperkt. Daarom heeft een bijstelling (verlaging) plaatsgevonden van het verwachte aantal aanvragen. Ook hier is sprake van een voordeel.

S4 Inzet externe expertise

Het verlengen van extra capaciteit en de inzet van externe expertise is noodzakelijk om een nieuwe uitvoerder voor beschut werk te contracteren.

S5 Frictiekosten huisvesting

Incidenteel budget is benodigd voor eenmalige frictiekosten voor de huisvesting van beschut werk. Het pand waar nu beschut werk wordt uitgevoerd heeft achterstallig onderhoud en heeft een upgrade nodig. De kosten zijn nu nog niet helemaal inzichtelijk, maar zullen in ieder geval met de gemeente Oldenzaal worden gedeeld.

S5 Frictiekosten overgang HR taken en inzet nieuwe aanbieder

Incidenteel is budget nodig voor de overgang van HR taken naar een andere uitvoerder en voor eenmalige investeringen voor de dienstverlening van beschut werk.

S6 Exploitatie WSW werken in Losser

Op basis van de verwachte bezetting van WIL heeft een actualisatie plaatsgevonden op

budgetten. Dit voordeel betreft de verwerking van het personeel dat met pensioen gaat. Deze aframing van budget dient in samenhang gezien te worden met voorstel O18 personele bezetting Servicebedrijf.

S7 Budget geïndiceerde jeugdhulp

Voor ongeveer € 800.000 kan dit nadeel worden verklaard door het structurele effect van te lage loon- en prijscompensatie in 2024 (zie ook toelichting in de financiële rapportage 2024). Daarnaast zien we nog steeds dat de aard, ernst en complexiteit van de zorgvragen toeneemt. Hierdoor zien we onder andere een hogere inzet van ambulante ondersteuning ter voorkoming van uithuisplaatsing. De inzet van ambulante ondersteuning is niet altijd financieel voordeliger op korte termijn. De verwachting is dat op lange termijn we een inverdieneffect krijgen door de inzet van ambulante ondersteuning ter voorkoming van uithuisplaatsingen. Daarnaast is er in eind 2024 een piek in inzet van het Landelijk Transitie Arrangement vanuit de gecertificeerde instellingen. Deze zware en specialistische zorgbehoefte van jongeren en/of hun gezin, vaak door complexe problemen, zorgt voor hogere uitgaven. Zie ook de toelichting in de risicoparaagraaf.

S8 Leerlingenvervoer

De nieuwe aanbesteding van het leerlingen (en wmo) vervoer heeft al geleid tot hogere kosten door de nieuwe indexatie. Dit valt (veel) hoger uit dan waar we in de begroting 2024/2025 rekening mee houden. Deels hebben we het budget hiervoor al wel verhoogd. Maar ook de wijze van berekening van de kosten is aangepast. We betalen nu in plaats van per uur per kilometer. Deze wijziging valt nadelig voor de gemeente Losser uit. Dit leidt tot een stijging van de kosten met € 340.000. Met extra maatregelen willen we deze stijging vanaf de jaarschijf 2027 terugbrengen tot € 170.000.

S9 Inrichten locaties voor asiel en opvang Oekraïense ontheemden

Om structurele locaties in te kunnen richten is budget noodzakelijk. Omdat iedere doelgroep binnen het Programma Asiel & Integratie afzonderlijke regelingen kent is het voornemen om tactisch gebruik te maken van een combinatie van deze regelingen, zodat we zo efficiënt mogelijk gebruik maken van rijksregelingen. Het uitgangspunt is dat de kosten volledig door de rijksvergoeding worden gedekt. Er wordt gewerkt aan een businesscase en vooralsnog gaan we ervanuit dat de door de gemeente gemaakte kosten worden vergoed door het rijk.

S10 Vervoersvoorzieningen Wmo

Door de nieuwe aanbesteding zijn de kosten van het Wmo- vervoer harder gestegen dan de loon- en prijsindexatie. Met een deel van deze stijging is in de begroting al rekening gehouden, maar het budget is niet toereikend om de voor 2025 verwachte kosten te dekken.

S11 Woonvoorzieningen Wmo

Mede door de krappe woningmarkt zien we de laatste jaren een stijging van de kosten van dure woningaanpassingen, al zitten daar grote schommelingen in. Vooralsnog gaan we er van uit dat een groot deel van de kostenstijging toch een incidenteel karakter heeft, maar structurele verhoging van het budget is ons inziens noodzakelijk.

S12 Rolstoelen Wmo

De kosten van de rolstoelen zijn in het verleden niet goed gefactureerd. Nabetalingen over eerdere jaren hebben in 2024 tot flinke extra kosten geleid. Ook was er geen goed beeld van de werkelijke (structurele) kosten. Nu is dat beeld er wel. Het budget blijkt € 160.000 te laag.

S13 Huishoudelijke hulp

De tarieven voor huishoudelijke hulp zijn in 2024 iets harder gestegen dan de inflatie, waardoor het budget niet toereikend is. Een bijraming van structureel € 60.000 is

noodzakelijk. Vanaf 2026 moeten we bovendien rekening houden met nieuwe afspraken die ook tot een extra kostenstijging leiden. We houden rekening met structureel € 98.000 extra.

S14 Vergoeding Tennisvereniging Losser

Aan tennisvereniging SV Losser is een vergoeding verschuldigd van € 50.000. Voor € 30.000 komt dit uit bestaand budget. De resterende € 20.000 komt uit reserves, en moet omwille van rechtmatigheid in de begroting worden verwerkt. Het college heeft hierover al een besluit genomen.

S15 Afschaffen abonnementstarief Wmo

Vanaf 2027 mogen gemeenten weer een eigen bijdrage naar inkomen vragen voor de Wmo. Daarmee wordt de oude situatie hersteld. Dit heeft, zo is de ervaring, een remmende werking op het gebruik van met name de Huishoudelijke hulp, en dus lagere kosten. De vraag is of en hoe het rijk dit gaat verrekenen in de algemene uitkering. Door deze onzekerheid op dit moment verwachten wij geen wijziging in het huidige budget. Daarnaast leidt de invoering van het abonnementstarief tot hogere inkomsten. Onzekere factor in deze hoe het rijk dit verrekend met de algemene uitkering.

Voorstellen in de categorie 'handhaven huidig niveau'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/ Begroting				
			2025	2026	2027	2028	2029	
Doel B: (Jong) inwoners ervaren gelijke kansen in opgroeien en ontwikkelen.								
S16	Verklarende analyse 0,5 fte (schaal 9) (structureel)	Personeel						
S17	Afspraken inkoop externe verwijzers 2 fte (schaal 9)	Materieel						
		Personeel						
Doel D: Een samenleving waarin inwoners vitaal kunnen opgroeien en ouder worden.								
S18	Scootmobielpool	Materieel	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	
S19	Schoonmaakkosten sportfaciliteiten, doorberekenen aan gebruiker	Materieel	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100	€ 100	
			€ -100	€ -100	€ -100	€ -100	€ -100	
		Totaal	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	

S16 Verklarende analyse

De Hervormingsagenda Jeugd en regionale afspraken inkoop jeugdhulp stellen een verklarende analyse verplicht. Zonder verklarende analyse mag er regionaal niet worden aangemeld bij het coördinatiepunt wonen en verblijf en dit punt hebben we nodig voor een snelle en passende plaatsing van een jeugdige. De verklarende analyse betreft een systematische methode die laat zien welke factoren hierop van invloed zijn en hoe die met elkaar samenhangen. Het leidt tot een verklaring van de problematiek, en waardoor deze is ontstaan, voortduurt, versterkt of vermindert. Dit zorgt voor effectievere hulp inzet en minder escalatie van problemen. De verklarende analyse is daarnaast in de regio verplicht gesteld bij jeugdigen waarbij een uithuisplaatsing dreigt. In de toekomst wordt geadviseerd de verklarende analyse ook toe te passen bij casuïstiek waarbij eerder ingezette hulp niet effectief is gebleken, verschillende vraagstukken tegelijk spelen, sprake is van co-morbiditeit en gedrag niet goed te plaatsen is. De inzet van een verklarende analyse leidt tot beter

passende hulp en het voorkomen van een uithuisplaatsing, wat niet inhoudt dat het een financiële besparing oplevert.

Het uitvoeren van deze methode betekent dat het onderzoek naar de gehele situatie van jeugdigen en diens gezin aanzienlijk meer tijd kost.

Voorgesteld wordt om op dit moment geen budget aan te vragen, maar eerst ervaringen op te doen. De komende maanden benutten we om de verdere ontwikkeling en consequenties in kaart te brengen, gemeente brede mogelijkheden te verkennen, en -indien nodig- bij de Gemeentebegroting 2026 aanvullend budget aan te vragen.

S17 Afspraken inkoop externe verwijzers

In de regionale vastgestelde inkoopdocumenten die in begin 2024 zijn vastgesteld is opgenomen dat aanbieder bij een medische verwijzing eerder 'aan moeten kloppen' bij de gemeentelijke toegang. Contractueel is in het najaar van 2024 vastgelegd dat jeugdhulpaanbieders die behandeling bieden, de toegang moeten betrekken bij behandelingen die langer duren dan een bepaalde periode. Uiteraard kan dit ook in een eerder stadium door verwijzingen meteen bij melding bij de huisarts op te laten pakken door onze integraal consultants, echter vraagt dit gelijke aangevraagde formatie.

We gaan ervanuit dat het gefaseerd naar ons toe komt en we in ieder geval bij 50 % van de externe verwijzingen volledig onderzoek zullen moeten doen naar de ondersteuningsvraag van de jeugdige en diens gezin en regie moeten voeren. Dit is wettelijk en in onze verordening zo geregeld. Dit maakt dat de situatie geheel in kaart gebracht wordt. Daarbij wordt niet alleen gekeken of de geïndiceerde zorg (die door de wettelijk verwijzer is ingezet) passend is. Maar er wordt ook gekeken welke mogelijkheden er voorliggend zijn of waar de consultant zelf ondersteuning kan bieden. Op deze manier werken we volgens onze lokale visie 'zo licht en dichtbij als mogelijk en zo zwaar als nodig'.

Voorgesteld wordt om op dit moment geen budget aan te vragen, maar eerst ervaringen op te doen. De komende maanden benutten we om de verdere ontwikkeling en consequenties in kaart te brengen, gemeente brede mogelijkheden te verkennen, en -indien nodig- bij de Gemeentebegroting 2026 aanvullend budget aan te vragen.

S18 Scootmobielpool

Het servicebedrijf voert de scootmobielpool uit. Dat is een succes. Maar daardoor komt de bedrijfsvoering van het servicebedrijf in de problemen. Tot nu toe werd voor het werk geen vergoeding verstrekt. Door dat nu goed te regelen kan het Servicebedrijf bij extra werk voor de scootmobielpool extra personeel inhuren.

S19 Schoonmaakkosten sportfaciliteiten, doorberekenen aan gebruiker

Voor het schoonmaken van de gemeentelijke sportlocaties zijn contracten afgesloten. Deze nu bekende kosten zijn nog niet in de begroting opgenomen. Er wordt nog beoordeeld wat de mogelijkheden zijn om (een deel van) deze kosten door te belasten aan de huurders. Hierin wordt dan minimaal de indexering in meegenomen.

Voorstellen in de categorie 'wensen'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/ Begroting				
			2025	2026	2027	2028	2029	
Doel A: De bestaanszekerheid voor alle inwoners is gewaarborgd.								
S20	Motie "Werk moet lonen"	Materieel		PM	PM	PM	PM	
S21	Aanpak lage basisvaardigheden	Materieel						
S22	Extra kosten uitvoering beschut werk	Materieel						
S23	Wet School naar duurzaam werk	Materieel						
Doel B: (Jong) inwoners ervaren gelijke kansen in opgroeien en ontwikkelen.								
S24	Jongeren activiteiten centrum	Materieel						
Doel C: Inwoners ervaren een inclusieve, betrokken en veilige omgeving.								
S25	Budget uitvoering Wet Inburgering	Materieel						
S26	Buurtbemiddeling	Materieel						
Doel D: Een samenleving waarin inwoners vitaal kunnen opgroeien en ouder worden.								
S27	Werkbudget cultuur	Materieel						
		Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

S20 Motie "Werk moet lonen"

Het college heeft op 11 februari 2025 een toezegging gedaan aan de gemeenteraad om uitvoering te geven aan deze motie. Voor de uitvoering is structureel budget nodig. Op dit moment is nog niet duidelijk om welk bedrag dit gaat, daarvoor is aanvullend onderzoek noodzakelijk. Daarnaast volgt per 1 januari 2026 een wetwijziging waarin een deel van de motie is verwerkt. De wetwijziging wordt stapsgewijs uitgevoerd over 2026 en 2027. Het Rijk stelt aanvullende middelen ter beschikking voor de uitvoering van de aangepaste wetgeving. De hoogte van deze middelen is nog niet bekend gemaakt.

S21 Aanpak lage basisvaardigheden

Voor veel mensen is goed kunnen lezen, schrijven, rekenen en omgaan met de computer niet vanzelfsprekend. Mensen die niet goed mee kunnen doen in de samenleving zijn maatschappelijk kwetsbaarder, omdat ze minder zelfredzaam zijn. Inzetten op basisvaardigheden heeft een preventieve werking. Dit jaar starten we met een traject om inzichtelijk te maken wat we in Losser al doen en wat we beter kunnen doen. We worden hierbij kosteloos ondersteunt door een adviseur van Stichting Lezen en Schrijven. Hierdoor is er op dit moment nog geen extra budget nodig.

S22 Extra kosten beschut werk

Om continuïteit in beschut werk en begeleiding te waarborgen is gekozen voor samenwerking met publieke partners binnen de regio. De gemeenten Losser en Oldenzaal willen vanaf 1 januari 2026 samenwerken met de Twentse werkontwikkelbedrijven SWB en DCW.

S23 Wet School naar duurzaam werk

Vanuit Twentse Belofte wordt hier regionaal heel veel mee gedaan. Hierdoor is de impact

voor de gemeente Losser voor de uitvoering van deze wet waarschijnlijk budget neutraal. Budget vanuit het Rijk wordt via centrum gemeente Enschede verdeeld.

S24 Jongeren activiteiten centrum

Het Jongeren Activiteiten Centrum, gevestigd in de oude kantine van voetbalvereniging AJC '96 op het sportpark Brilmansdennen, biedt een plek waar jongeren uit de gemeente Losser elkaar kunnen ontmoeten, interesses kunnen ontdekken en vaardigheden opdoen. De focus ligt hierbij op talentontwikkeling (Talent House), activering van jongeren, het bevorderen van een inclusieve werkwijze en werken vanuit co-creatie. Een groot aantal jongeren neemt deel aan de verschillende activiteiten. Hierbij wordt o.a. nauw samengewerkt met het Twents Carmelcollege en sportverenigingen. Er bestaat de wens om de Talent House activiteiten verder te verbreden en hierbij relaties leggen met lokale bedrijven en verenigingen. Er is aan Fundament gevraagd mee te denken over mogelijkheden om het Jongeren Activiteiten Centrum binnen de bestaande middelen duurzaam in stand te houden.

S25 Budget uitvoering Wet Inburgering

Voor de uitvoering van de Wet Inburgering hebben we de afgelopen jaren incidentele middelen ontvangen. Een aantal regelingen eindigt. Om het huidige niveau van dienstverlening te kunnen handhaven is structureel budget noodzakelijk. Er sprake is van een kleine reserve Wet Inburgering. Deze reserve zal voor jaarschijf 2025 benut worden. Indien het Rijk geen structurele middelen ter beschikking stelt voor 2026 en daarna, zullen er keuzes gemaakt moeten worden met betrekking tot de uitvoering van de Wet inburgering.

S26 Buurtbemiddeling

Buurtbemiddeling biedt de inwoners van Losser een handvat bij conflicten, waardoor zij zelf hun leefsituatie kunnen beïnvloeden. De gemeente Losser heeft als streven deze mogelijkheid gratis aan te bieden om bij te dragen aan goede leefbare wijken en buurten. Uit de evaluaties van de afgelopen jaren blijkt dat de inzet van buurtbemiddeling positief wordt beoordeeld en bijdraagt aan een veilige woonomgeving en een versterking van de leefbaarheid in de wijken. Er is aan Fundament gevraagd mee te denken over mogelijkheden om buurtbemiddeling binnen de bestaande middelen duurzaam in stand te houden.

S27 Werkbudget cultuur

Door samenwerking proberen we cultuur in Losser toegankelijk te houden voor iedereen. We werken toe naar een actualisatie (nieuwe) cultuurvisie en uitvoeringsagenda, die richting geven aan de toekomst van cultuur in onze gemeente. We investeren in samenwerking, kennisdeling en deskundigheidsbevordering, met als doel een sterke, zelfstandige en verbonden culturele sector. Dit doen we via bestaand budget.

Investerings opgave toekomstbestendig ontwikkelen in het brede sociaal domein

Bedragen x € 1.000

nr	opgave	omschrijving	soort	2025	2026	2027	2028	2029
S28	Sociaal Domein	Diverse investeringen voor de Brilmansdennen i.v.m. nieuwe lessen, activiteiten en automatisering.	nieuw	€ 21				

S28 Diverse investeringen voor de Brilmansdennen i.v.m. nieuwe lessen, activiteiten en automatisering

Dit betreft o.a. de aanschaf van discoverlichting, les- en spelmateriaal, implementatie software 'Roosterplanning' en aanschaf Lilian wateranalyse t.b.v. zwemwatermetingen.

4.2. Toekomstbestendig wonen, leven en werken

Toekomstbestendig wonen en leven

TOEKOMSTBESTENDIG WONEN EN LEVEN

De fysieke woon- en leefomgeving wordt steeds intensiever benut. We staan voor grote opgaven die allemaal samenkomen in een beperkte ruimte. Het aanpakken ervan is, vanwege de onderlinge interactie, een ingewikkelde puzzel. Daarom is er een nieuwe balans nodig. De omgevingskwaliteit staat centraal; ruimtelijke keuzes voor een toekomstbestendige woon- en leefomgeving.

Maatschappelijk effect: vitale en aantrekkelijke dorpskernen

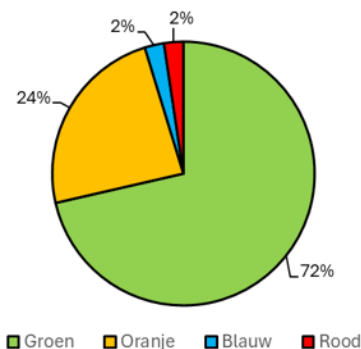
“Net als de opgave voor het sociaal domein is de opgave Wonen en leven omvangrijk. De opgave richt zich op alle vraagstukken in de fysieke leefomgeving. Die vraagstukken hangen vaak samen met woningbouw, leefomgeving & maatschappelijke voorzieningen, economie & werkgelegenheid en bereikbaarheid. Dat zijn vraagstukken welke een directe relatie hebben met de opgaven voor het sociaal domein, rondom klimaat en voor het landelijk gebied. De focus binnen de opgave is er gericht op het in samenhang ontwikkelen en uitvoeren van taken om de samenleving het best te dienen.

In voorgaande jaren zijn veel ontwikkelingen binnen deze opgave opgestart of voortgezet. De voornaamste uitdaging is in 2025 deze ontwikkelingen voortvarend verder te brengen. Daarbij ligt de focus op prioritaire thema's als betaalbare en passende woningbouw (inclusief actief grondbeleid), het stimuleren van ondernemerschap met revitalisering - en zo nodig uitbreiding - van bedrijventerreinen, het borgen van toekomstbestendige lokale afvalinzameling als ook het stimuleren van mobiliteitsmogelijkheden: 2025 vraagt om voortvarende uitvoering van in gang gezette en nieuwe initiatieven.”

4.2.1 Bestuursrapportage

Inhoudelijke begrotingsuitvoering 2025

Verwacht resultaat 2025 Toekomstbestendig wonen en leven

Legenda

- = Resultaat 2025 is/wordt gehaald.
- = Resultaat 2025 wordt net niet gehaald (> 80% gehaald).
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.
Oorzaak externe ontwikkelingen.
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.

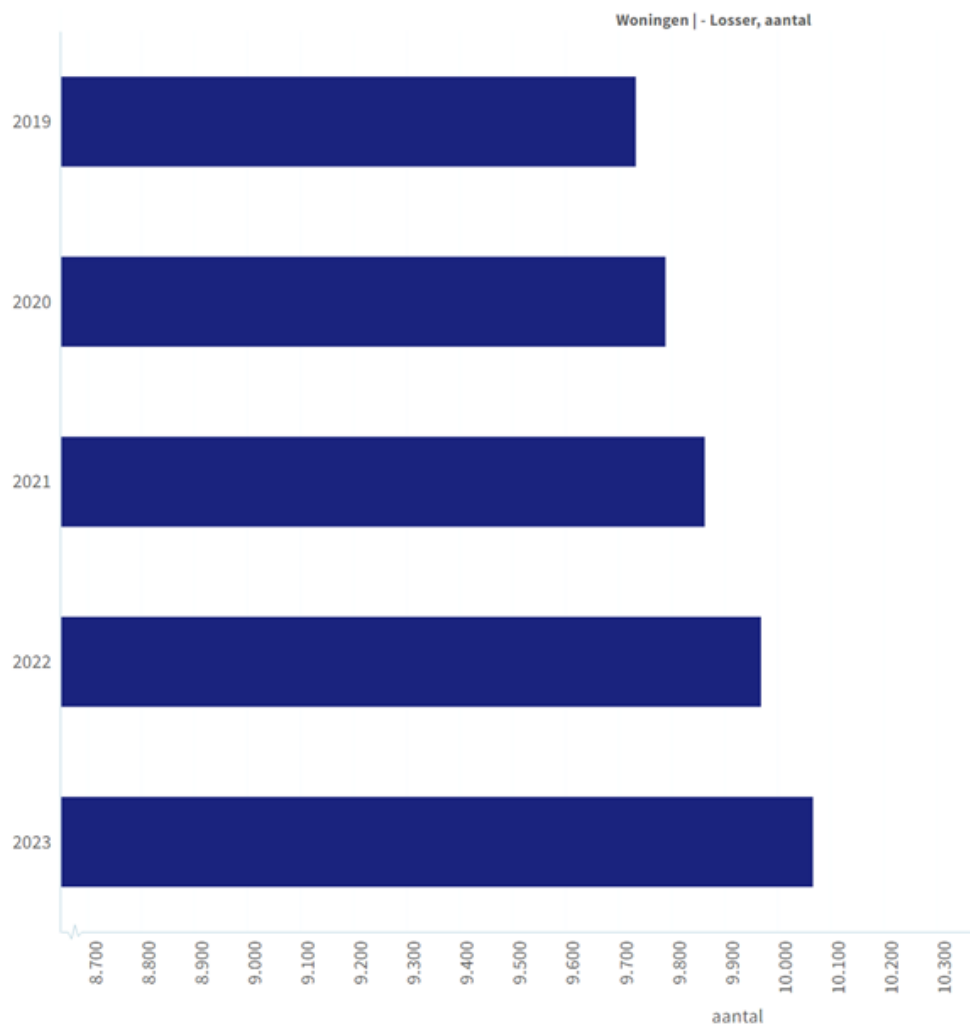
Toekomstbestendig wonen en leven (integrale aanpak)

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. De 'Groeiambitie' is concreet gemaakt. We zetten in op een onderbouwing en evenwichtige afweging van de geambieerde groei. Het Volkshuisvestingsprogramma 2025 dient om te komen tot een kwantitatief en kwalitatief goed woningaanbod. Daarnaast hebben we nog andere opgaven en ambities die vaak ook een ruimtelijke claim leggen. Daarom gaan we, aanvullend op de woningbouwprogrammering, de samenhang met de andere opgaven en ambities uitwerken: op welke wijze kan het woningbouwprogramma deze ambities versterken en waar kiezen we voor wonen en waar voor andere functies. Om deze effecten zichtbaar te maken, maken we gebruik van een 'dashboard' in samenhang met een 'lokatieverkenner'. Hiermee hebben we de handvatten om samen het gesprek aan te gaan.		
b. Het Volkshuisvestingsprogramma is vastgesteld. Hierbij is onder andere de 'Groeiambitie', de geactualiseerde woningbouwopgave en de woonzorgvraag betrokken.		Afhankelijk van de start in het tweede kwartaal kan het programma in Q4 of Q1 2026 aangeboden worden voor vaststelling.

c. In 2025 zijn er circa 100 woningen toegevoegd aan de woningvoorraad (opgeleverd) en de juridische plancapaciteit is vergroot met 150 tot 200 woningen.		Hiervoor zijn we afhankelijk van de snelheid van (start) realisatie en oplevering van woningen. De voortgang ligt voorlopig in lijn van verwacht resultaat
d. In 2024 is het instrumentarium ter bevordering van de doorstroming en toegankelijkheid van de bestaande woningvoorraad verkend. Hieruit zijn in 2025 het beleidskader voor woningsplitsing en kavelsplitsing uitgewerkt en is in regionaal verband een urgentieverordening opgesteld.		De Twentse gemeenten en provincie Overijssel hebben met elkaar afgesproken om tot een regionaal afgestemde urgentieverordening te komen ter voorbereiding op de Wet versterking regie volkshuisvesting. De vaststelling van een regionaal afgestemde urgentieverordening wordt niet eerder dan begin 2026 verwacht, vanwege de benodigde tijd in het proces om de verordening gereed te hebben en besluitvorming te laten plaatsvinden. De huidige urgentieverordening gemeente Losser vervalt na 16 juli 2025 van rechtswege. Ter overbrugging tot vaststelling van een regionaal afgestemde urgentieverordening heeft de gemeenteraad op 10 juni 2025 de huidige Urgentieverordening opnieuw en ongewijzigd vastgesteld. Deze ongewijzigde urgentieverordening zal op 17 juli 2025 in werking treden.
e. De meerjarige prestatieafspraken met Domijn, SHBL en Woonzorg Nederland zijn geactualiseerd voor 2026.		
f. De herijking van de Woondeal is in 2025 afgerond.		
g. In het kader van de gebiedsgerichte aanpak van de Vogelbuurt, is een pilotonderzoek gestart naar mogelijkheden om de bestaande woningvoorraad te verduurzamen. Dit wordt uitgevoerd onder regie van de opgave 'Bijdragen aan een beter klimaat', doch draagt bij aan de doelstelling 'passende en betaalbare huisvesting' omdat energielasten een steeds groter deel uitmaken van de totale woonlasten.		

Prestatie-indicatoren

De ontwikkeling van het aantal geregistreerde woningen in Losser geeft een algemene indicatie over de voortgang van de woningbouwopgave.

Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research

Prestatie 2025

Omschrijving	2025	Toelichting
Aantal woningen toegevoegd aan de woningvoorraad (opgeleverd)	100	

Doel B1: Omgevingskwaliteit; een kwalitatief hoogwaardige, aantrekkelijke, gezonde, veilige en klimaat- robuuste woon- en leefomgeving met voldoende en bereikbare voorzieningen.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. In 2025 is het gebied "kern Losser" uitgewerkt als onderdeel van de gefaseerde gebiedsgerichte uitwerking van het Omgevingsplan Losser.		De uitwerking van het genoemde gebied is gaande. Alleen zal het plan niet vastgesteld gaan worden in 2025. Dit vanwege capaciteitsgebrek binnen het taakveld Ruimtelijke Ontwikkeling.

<p>b. Ten aanzien van het integraal veiligheidsprogramma worden in 2025 de volgende resultaten beoogd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een nieuw integraal veiligheidsbeleid met bijbehorende uitvoeringsplannen opgesteld. - Binnen de beleidskader vindt 100% Bibob toetsing plaats. - Ondernijning is bestreden door middel van integrale en gerichte interventies naar aanleiding van signalen en het twee keer per jaar uitvoeren van integrale controles gericht op de aanpak van ondernijning. - De bewustwording en weerbaarheid van zowel de organisatie als de inwoners van de gemeente Losser tegen ondernijning is vergroot. Dit door middel van het geven van presentaties aan medewerkers over het herkennen van signalen en het thema ondernijning ieder kwartaal bij inwoners onder de aandacht brengen via weekblad De Week van Losser en sociale media. 		
c. Het Kulturhus Glane is gerealiseerd en wordt geëxploiteerd door en voor inwoners van Glane.		
d. Het bouwproces voor het 'Dorpshuis/Mariaschool Beuningen' is gestart (onder voorbehoud van voortgang van het proces van vergunningverlening).		
e. In 2025 heeft de raad een besluit genomen over de realisatiefase met betrekking tot de herinvulling van de Aloysiuslocatie.		
f. Het onderzoek naar de haalbaarheid en betaalbaarheid van het voorkeursscenario voor de nieuwe sporthal in De Lutte is afgerond en besluitvorming daarover heeft plaatsgevonden.		
g. Vanuit het integraal Huisvestingsplan Onderwijs zijn, in nauwe samenwerking met het schoolbestuur, de businesscases voor de basisscholen Pax Christi en Veldzijde afgerond.		Het opstellen van een businesscase voor Pax Christi is uitgesteld in verband met de verwachte verhuizing van de Brede School Overdinkel naar Pax Christi. SKOLO is in 2024 gestart met het opstellen van een businesscase voor basisschool Veldzijde. Deze wordt dit jaar afgerond.
h. Er heeft besluitvorming plaatsgevonden over de toekomst van het huidige afvalbrengpunt. Dit betrekken wij, rekening houdend met de circulaire ambities van de gemeente, bij het nog op te stellen 'Grondstoffenplan'.		Er heeft richtinggevende besluitvorming plaatsgevonden over de toekomst van het huidige afvalbrengpunt. Daarnaast leggen wij u een voorstel voor het grondstoffenplan voor.

Doel B2: Een kwalitatief hoogwaardig ingerichte, aantrekkelijke, gezonde en groene klimaat adaptieve woon- en leefomgeving

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. De 'Strategie Klimaatadaptatie Losser' en het Water- en Rioleringsprogramma zijn in samenhang opgesteld en vastgesteld. Hierin zijn zowel de opgaven en ontwikkelingen in bebouwd gebied, als in het landelijk gebied opgenomen. Hierbij is aangehaakt bij de landelijke maatlat, zodat o.a. ook 'biodiversiteit' hieronder valt (mede verwoord in een uitgangspuntennota 'Groen').		
b. De beleidsnota 'Kwaliteit openbare ruimte' is opgesteld.		
c. Binnen het programma 'Kwaliteitsimpuls De Lutte' is het deelproject 'Beatrixstraat en omgeving' gerealiseerd en is gestart met de uitvoering van deelprojecten uit de dorpsranden die samenlopen met externe ruimtelijke ontwikkelingen (waaronder het voormalige centrumgebied Luttermolenveld).		
d. Als onderdeel van de gebiedsgerichte aanpak Beuningen is de uitvoering van de nieuwe ontworpen openbare ruimte gestart (ontmoetingsgebied/schoolplein, inclusief omliggende ruimte). Deze openbare ruimte is in samenhang met het Dorpshuis/Mariaschool ontworpen.		
e. Het ontwerp voor de Gronausestraat in Glane, als onderdeel van de bestaande visie Kwaliteitsimpuls Glane, is vastgesteld, investeringsbeslissingen hebben plaatsgevonden en het technische voorbereidingsproces is gestart.		
f. Het ontwerp voor de 'blauwe ader structuur' in Overdinkel (tussen randbebouwing en Ruhenbergerbeek) is gereed en de technische werkvoorbereidingen zijn gestart. Dit betreft klimaatadaptieve maatregelen in zowel de kern Overdinkel als in het nabije buitengebied, in nauwe samenhang met de provinciale bossenstrategie en de opgave 'toekomstbestendig buitengebied'.		Gelet op het ontbreken van personele capaciteit is dit ontwerp niet opgesteld. de benodigde grond is wel in eigendom overgenomen door de gemeente.
g. De herijking van het masterplan 'Parapluplan centrum Losser' is afgerond (gebaseerd op de 'vier-pijler' aanpak: vastgoedontwikkeling, integrale ontwikkeling openbare ruimte, concept voor breed centrummanagement en het stimuleren van investeringen door centrumondernemers).		

h. Er wordt verder gewerkt aan het programma 'Beken & Bleken van Losser' / Erfgoeddeal: - de uitvoering van de klimaatadaptieve restauratie van het rijksmonument 'De Bleek' is afgerond; - het ontwerp voor de 'klimaatadaptieve dorpsbeek' is geheel geïntegreerd in fase II van de centrumontwikkelingen Losser ('Parapluplan centrum Losser'); - de uitvoering van het onderdeel aquathermie (verduurzaming van het zwembad met effluentstroom uit de RWZI) is afgerond; - vanuit het onderdeel 'leeromgeving' is het project gestart om Beken & Bleken te vermarkten en te verankeren in het regionale textielthema.		
i. Het bouwproces van de gebiedsgerichte aanpak van het project 'De Muchte' is in uitvoering (woningbouw als onderdeel van de integrale (her)inrichting van de omliggende woonomgeving).		
j. Het wijkplan 'Vogelbuurt Losser' is opgesteld. Vanuit de verbinding van het fysieke domein aan het sociaal domein wordt hiermee onder andere invulling gegeven aan de thema's gezondheid/gezonde leefomgeving en leefbaarheid.		
k. Het ontwerp-, participatie- en aanbestedingsproces voor de herinrichting Enschedesestraat - fase II is doorlopen en de uitvoering is gestart.		
l. Vervangingsinvesteringen taakveld: de brug 't Zwart is vervangen.		Realisatie is afhankelijk van de omleidingsroute over de brug ten gevolge van de grenscontroles op de A1.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Toelichting
Een klimaatadaptieve woon-, werk- en leefomgeving van essentieel belang voor de gezondheid van onze inwoners en de leefbaarheid in onze gemeente. In 2025 is de klimaatadaptatiestrategie Losser vastgesteld. Daarin is vastgelegd wat onze ambities zijn en op welke klimaatthema's we willen monitoren.	

Doel C: Economie en werkgelegenheid; bijdragen aan zelfredzaamheid, door lokale en regionale werkgelegenheid en economie te bevorderen.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. De pleinontwikkeling in het centrum van De Lutte is gerealiseerd en het flankerende participatieproject 'Gastvrij De Lutte' (samenwerkingsproject met de dorpsraad De Lutte) is afgerond.		
b. Binnen het programma Centrumontwikkelingen Losser-fase II is het concept voor "structureel en breed centrummanagement" ontwikkeld, om daarmee te borgen dat ook op langere termijn het centrum van Losser aantrekkelijk is, levendig en economisch goed functioneert en daarmee bijdraagt aan de leefbaarheid van de kern.		
c. Het ambitiedocument 'Recreatie & Toerisme', bestaande uit een strategisch ontwikkelkader met programmaliijnen en een uitvoeringsprogramma, is vastgesteld. Er zijn minimaal drie projecten uit het uitvoeringsprogramma gestart.		
d. De cultuurhistorische waardenkaarten zijn opgesteld en het proces om te komen tot een landschapsbiografie van de Dinkel is gestart.		Proces voor aanbesteding werkzaamheden opstellen cultuurhistorische waardenkaart is gestart
e. Oplossingsrichtingen ten behoeve van realiseren van ontbrekende schakels in het recreatieve wandelroutenetwerk rondom Stuwwal/ Dinkeldal cq de Lutte/ Lutterzand zijn verkend. Waar mogelijk zijn afspraken gemaakt met grondeigenaren over toegankelijkheid, inrichtingsmaatregelen en vergoedingen.		De verkenning is in 2025 afgerond. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan kunnen we met de grondeigenaren afspraken maken.
f. Er is, gezamenlijk met andere gemeenten in de regio, geïnvesteerd in achterstallig onderhoud van regionale recreatieparken.		
g. Het project om de resultaten van het project Erfgoeddeal/Beken & Bleken van Losser' structureel te vermarkten door deze te verankeren in regionale thema's als 'Textiel' en "Zandsteen, is gestart.		Beken en Bleken laten we in het regionale thema textiel verankeren. Zandsteen is een apart project dat we in een later stadium oppakken.
h. De visie voor het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen (inclusief investeringsagenda) is vastgesteld.		
i. Het Ondernemersloket heeft verder vorm gekregen en is het goed bekend bij de ondernemers.		
j. Er is actief ingezet op het versterken van de winkelstructuur van de kernen Losser, Overdinkel en De Lutte door samen met de		De brancherings- en vastgoedanalyse voor Overdinkel, Losser en De Lutte is klaar. Daarna gaan we in gesprek met

winkeliers invulling te geven aan leegstaande panden. We zetten in op acquisitie en pop up activiteiten.		de winkeliers(verenigingen).
k. We besteden aandacht aan de dag/week van de ondernemer.		
l. We organiseren minimaal één activiteit om ZZP'ers elkaar te laten ontmoeten.		

Doel D: Bereikbaarheid; voorzieningen en bestemmingen zijn op een duurzame wijze, structureel vlot en verkeersveilig, bereikbaar voor iedereen.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Het gezamenlijk met de provincie uitgevoerde onderzoek naar de gewenste inrichting van de N731, ter hoogte van de kern Losser, is afgerond. Dit onderzoek heeft raakvlakken met het uitgevoerde onderzoek naar verkeersveiligheid op de N374 buiten de bebouwde kom.		
b. Het beleidsplan Mobiliteit is vastgesteld. Aansluitend neemt ons college een besluit omtrent het uitvoeringsprogramma.		
c. Op urgente locaties in het buitengebied is een aanvang gemaakt met het aanbrengen van bermverharding. Voor toepassing op andere locaties wordt gewerkt vanuit het beleid zoals dat in 2025 wordt vastgesteld middels het beleidsplan Mobiliteit. Hierin heeft kaderstelling plaatsgevonden over 'functie, inrichting en gebruik' van o.a. wegen in het buitengebied. Op basis van deze uitwerking wordt bepaald welke maatregelen op welke locatie in het buitengebied het beste kunnen worden toegepast. Het aanbrengen van bermverharding is daarbij één van de mogelijke maatregelen.		

4.2.2 Kadernota

Voorstellen in de categorie 'moeten'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/ Begroting				
			2025	2026	2027	2028	2029	
Doel B: Omgevingskwaliteit; een kwalitatief hoogwaardige, aantrekkelijke, gezonde, veilige en klimaat- robuuste woon- en leefomgeving met voldoende en bereikbare voorzieningen.								
W1	Voormalige (gesloopte) gemeentelijke panden	Materieel	€ -6	€ -8	€ -8	€ -8	€ -8	
		Totaal	€ -6	€ -8	€ -8	€ -8	€ -8	

W1 Voormalig (gesloopte) gemeentelijke panden

Diverse gesloopte gemeentelijke panden staan nog met structurele kosten en opbrengsten in de begroting. Dit kan komen te vervallen.

Voorstellen in de categorie 'handhaven huidig niveau'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/ Begroting				
			2025	2026	2027	2028	2029	
Doel B: Omgevingskwaliteit; een kwalitatief hoogwaardige, aantrekkelijke, gezonde, veilige en klimaat- robuuste woon- en leefomgeving met voldoende en bereikbare voorzieningen.								
W2	Areaaluitbreiding Openbare ruimte	Materieel	€ 36	€ 36	€ 36	€ 36	€ 36	
W3	Beheerskosten Aloysiuslocatie	Materieel		€ 45	€ 45	€ 45	€ 45	
		Totaal	€ 36	€ 81	€ 81	€ 81	€ 81	

W2 Areaaluitbreiding

Betreft areaaluitbreiding Openbare ruimte van 2022 t/m 2024. In de begroting worden de kosten op de relevante budgetten tussen wegen, groen, straatmeubilair en speelvoorzieningen verdeeld.

W3 Beheerskosten Aloysiuslocatie

Conform beslispoint 3 van het raadsbesluit d.d. 9 juli 2024 inzake de herontwikkeling Aloysiuslocatie worden de beheerskosten en kapitaallasten betrokken bij de Voorjaarsnota 2025. Er is sprake van een jaarlijks exploitatietekort.

Voorstellen in de categorie 'wensen'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/ Begroting				
			2025	2026	2027	2028	2029	
Doel A. Losser klimaat robuust in 2050.								
W4	Brandstof kosten materieel Servicebedrijf	Materieel						
W5	Toepassen duurzame brandstoffen	Materieel						
Doel B: Omgevingskwaliteit; een kwalitatief hoogwaardige, aantrekkelijke, gezonde, veilige en klimaat- robuuste woon- en leefomgeving met voldoende en bereikbare voorzieningen.								
W6	Onderhoudskosten materieel Servicebedrijf	Materieel						
W7	Uitbreiding personele capaciteit t.b.v. gem. watertaken	Materieel						
		Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

W4 Brandstofkosten materieel Servicebedrijf

Het ecologisch maaibeeld vraagt een intensievere inzet van materieel waardoor brandstofverbruik is toegenomen. Deze inzichten worden meegenomen in de te actualiseren nota Onderhoud Kapitaalgoederen.

W5 Toepassen duurzame brandstoffen

Verduurzaming materieel (elektrificatie) vindt volgens planning plaats. Duurzamere brandstoffen worden vanuit het perspectief van kostenbesparing niet ingezet.

W6 Onderhoudskosten materieel Servicebedrijf

Binnen het nieuwe ecologische maaibeeld worden er twee maairondes uitgevoerd waarbij tijdens de eerste maaironde alleen de eerste meter berm wordt gemaaid en kruisingen ivm de verkeersveiligheid. Aangezien het nieuwe beleid onder andere veel meer tijd vergt worden er meerdere trekkers ingezet. Deze ontwikkeling heeft invloed op de onderhoudskosten van het materieel.

W7 Uitbreiden personele capaciteit t.b.v. gemeentelijke watertaken

In het kader van het nieuwe WRP is een onderzoek uitgevoerd of de aanwezige formatie van voldoende omvang is om de gewenste taken en activiteiten uit te voeren. Daarbij is gebruik gemaakt van de formatiescan 'personele capaciteit' uit de Kennisbank Stedelijk Water van stichting RIONED. De conclusie is dat de huidige formatie voor de uitvoering van de watertaken binnen Losser te krap is bij de binnendienst, en dat de uitbreiding van de personele capaciteit met 1 fte noodzakelijk is. Dit dekken we binnen het nieuwe WRP.

Investerings opgave Werken, leven en werken

Geen investeringen voor 2025 t/m 2029.

4.3. Toekomstbestendig buitengebied

We staan voor grote opgaven op het gebied van de leefomgeving in het algemeen en dat geldt ook specifiek voor het landelijk gebied. Er is ruimte nodig voor wind- en zonneparken, er zijn aanpassingen nodig om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen, delen van de landbouw lopen tegen maatschappelijke en ecologische grenzen aan, de biodiversiteit staat onder druk en door vrijkomen van voormalige agrarische bedrijfslocaties ontstaat een ander gebruik en inrichting van bouwplekken. De ruimte is schaars en daarom moeten keuzes moeten worden gemaakt: 'niet alles kan en niet alles kan overal.

Waar mogelijk, maken we beleid waarin wordt geanticipeerd op de ruimtelijke impact van verschillend sectoraal beleid en waarin keuzes worden gemaakt om de ruimtevraag zowel kwantitatief als kwalitatief in goede banen te leiden. We moeten dat zoveel mogelijk via een integrale benadering oppakken.

Veel benodigde informatie is niet bekend. Zo is er onduidelijkheid over de realisatie van de groen-blauwe doelen, door het NPLG en daarmee PPLG is een streep gezet en er is daardoor geen sprake meer van een landbouwakkoord. Daarbij is er de vooralsnog niet opgeloste problematiek rond stikstof, met alle onzekerheden voor inwoners en gemeente tot gevolg.

De landelijke overheid en de provincie Overijssel voeren de regie en zijn in de lead in voorgenoemd proces. Op provinciaal niveau is het TVOP-programma (Toekomst voor ons platteland) overgebleven, met maatregelpakketten, subsidies en de uitvoering van koploperprojecten. Vanuit NOT-verband – en in bestuurlijke samenwerking met de provincie - blijven wij onze wensen en reacties kenbaar maken.

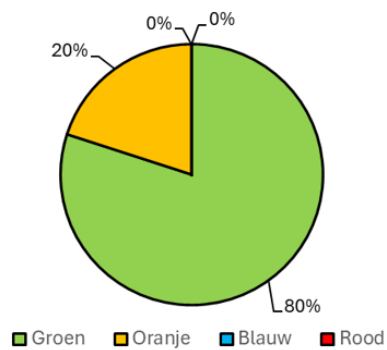
Voor nu is dus er sprake van een "stand still" situatie. Het oorspronkelijke budget voor ontwikkeling van het landelijk gebied zoals dat door het vorige kabinet was gereserveerd is

zeer fors naar beneden bijgesteld en vooralsnog is er geen concreet zicht op een andere koers. Dat zal ook op gemeentelijk niveau blijven doorwerken. "Geen knaken, geen taken".

4.3.1 Bestuursrapportage

Inhoudelijke begrotingsuitvoering 2025

Verwacht resultaat 2025 Toekomstbestendig buitengebied

Legenda

- = Resultaat 2025 is/wordt gehaald.
- = Resultaat 2025 wordt net niet gehaald (> 80% gehaald).
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.
Oorzaak externe ontwikkelingen.
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.

Doel A: Toekomstbestendige landbouw en bedrijfsstrategieën worden gefaciliteerd.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Fase 2 van de landbouwinventarisatie van de gemeente Losser is afgerond. Dit geeft mede sturing aan de beleidsontwikkeling en besluitvorming van Waterschap en provincie. De resultaten leveren wij aan als input voor onze samenwerkingspartners Waterschap en provincie om te verwerken c.q. te vertalen in het beleid ten aanzien van de Kaderrichtlijn water (KRW), de Landbouwvisie Overijssel en het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG). Daarmee borgen wij zoveel mogelijk de gemeentelijke belangenbehartiging richting de bevoegde gezagen en beïnvloeden zo mede de ontwikkelingsrichting.		
b. Met de eigenaren van bedrijven die gebruik maken van de landelijke stoppersregelingen (LBV en LBV+) overleggen wij over de ontwikkelingsrichting van hun bedrijfslocatie. Zo nodig worden ruimtelijke procedures in gang gezet om te komen tot de gewenste planologische invulling van die locaties.		
c. Gemeentelijk budget voor Groenblauwe diensten zetten we mede in voor alternatieve/aanvullende verdienmodellen voor de agrarische ondernemers. Daarvoor sluiten we langjarige contracten af.		
d. Ervencoaches voeren gesprekken met agrarische ondernemers om ze te adviseren omtrent de ontwikkelingen in het landelijk gebied en de gevolgen voor hun bedrijfsvoering.		
e. Er is een netwerk opgezet tussen de gemeente Losser en onze jonge boerinnen en boeren. Doel is om over en weer kennis- en informatiebehoeften uit wisselen. Daardoor bouwen we aan wederzijds vertrouwen en waardering. Ook levert dit netwerk input voor het doorontwikkelen van het beleid voor het landelijk gebied door de gemeente, de provincie en het waterschap.		
f. Er worden vanuit Leader 2023-2027 nieuwe projecten geselecteerd die gemeentelijke cofinanciering ontvangen voor hun project. Deze projecten dragen bij aan de vitaliteit van het platteland.		
g. Er is een plan van aanpak opgesteld voor het traject Keurmerk Veilig Buitengebied Losser.		

Doel B: Behoud en de versterking van natuur en landschap in ons landelijk gebied wordt geïnitieerd en gefaciliteerd.

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Voor de realisatie van 17 hectare nieuw klimaatbestendig bos en de realisatie van het bijbehorende provinciale uitvoeringsplan worden de planologische procedure t.b.v. de omzetting naar de bestemming "Natuur" in gang gezet.		De provincie heeft een tussenstap gemaakt door een aangepast plan in participatie te brengen. De uitkomsten daarvan staan nog niet vast. Die is maart 2025 afgerond, waaruit nog 1 ruil met grondeigenaren volgde. Op dit moment is het uitvoeringsplan gereed. Het is aan de provincie om nu een omgevingsvergunning aan te vragen bij de gemeente Losser en een watervergunning bij het waterschap. Doorvoertijd vanaf aanvraag bedraagt 8 weken.
b. Motie 23.000 bomen. Deze opgave wordt betrokken in de Klimaatadaptatiestrategie. Deze wordt onder de opgave 'Wonen en Leven' uitgevoerd.		
c. Het civieltechnisch ontwerp voor de realisatie van de natuurlijke inrichting van een recent aangekocht perceel nabij de Ruhenbergerbeek is afgerond. Hier wordt, in het kader van klimaatadaptatie, een voorziening ten behoeve van de vermindering van wateroverlast in een deel van Overdinkel gerealiseerd. Deze opgave wordt uitgevoerd onder de opgave 'Wonen en Leven'.		
d. Met grondeigenaren zijn langjarige contracten afgesloten voor de uitvoering van groene en blauwe diensten (2e tranche). Het totaalbedrag betreft € 250.000.		
e. De planologische procedure ten behoeve van het aanleggen van nieuw klimaatbestendig bos is afgerond. Het betreft een aantal particuliere initiatieven.		
f. Het document Kwaliteitsimpuls groene omgeving (KGO) is, als onderdeel van het beleid 'Buitengebied met kwaliteit', vastgesteld.		In verband met gebrek aan voldoende menskracht is dit beleid nog niet opgesteld. Wordt in de loop van 2025 opgepakt.
g. Het gebiedsplan Lutterzand is opgesteld. Dit is het vervolg op de participatienota voor het Lutterzand uit 2024.		Het gebiedsplan Lutterzand wordt opgenomen in een integrale afweging omgevingsvisie en de daaruit volgende uitvoeringsplannen.

Doel C: Klimaat adaptieve maatregelen voor duurzaam waterbeheer en waterveiligheid in een veerkrachtig watersysteem worden gefaciliteerd en geïnitieerd

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Onder regie van de opgave 'Toekomstbestendig Wonen & Leven' is de Strategie Klimaatadaptatie Losser opgesteld en vastgesteld. In deze strategie zijn zowel de opgaven en ontwikkelingen in bebouwd gebied als in het landelijk gebied opgenomen (bijvoorbeeld de klimaatstresstesten, PPLG, Dinkelagenda, KRW, etc.).		

4.3.2 Kadernota

Voorstellen in de categorie 'moeten'

Geen nieuwe voorstellen in de categorie 'moeten' voor 2025 t/m 2029

Voorstellen in de categorie 'handhaven huidig niveau'

Geen nieuwe voorstellen in de categorie 'handhaven huidig niveau' voor 2025 t/m 2029.

Voorstellen in de categorie 'wensen'

Geen nieuwe voorstellen in de categorie 'wensen' voor 2025 t/m 2029.

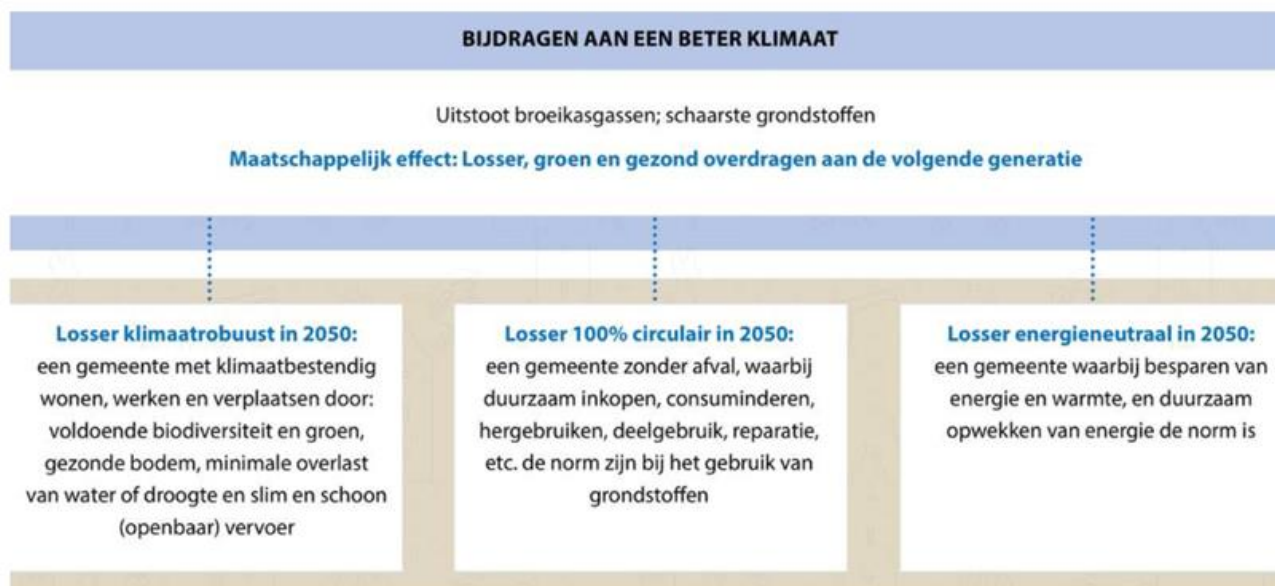
Investerings opgave Toekomstbestendig buitengebied

Geen investeringen voor 2025 t/m 2029.

4.4. Bijdragen aan een beter klimaat

Bijdragen aan een beter klimaat

We staan als gemeente voor grote uitdagingen op het gebied van klimaatverandering en grondstoffen schaarste. Wereldwijd verandert het klimaat, veroorzaakt door de broeikasgassen in de atmosfeer door menselijk handelen. Om dit tegen te gaan, zijn er in Parijs (2015) afspraken gemaakt zodat de aarde niet meer dan 1,5 graden opwarmt. Er is een ambitie vastgesteld om de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 in 2030 met 55% verminderd te hebben. In 2050 moet dit met 95% zijn afgenomen. Nederland heeft dit vastgelegd in de klimaatwet. De tweede uitdaging is dat grondstoffen, door overconsumptie, sneller gedolven en gebruikt worden dan de aarde nieuwe grondstoffen kan genereren. Om dit tegen te gaan heeft Nederland de ambitie om in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken en in 2050 volledig circulair te zijn.

Losser heeft in het kader van het klimaatakkoord wettelijke taken opgedragen gekregen. Naast deze wettelijke taken heeft Losser ambities. Deze zijn vastgelegd in de Toekomstvisie Losser Duurzaam 2040 en het coalitieakkoord. Het betreft hier uitdagende transities die hun doel in 2050 moeten hebben bereikt. Daarvoor is veel focus, tijd en capaciteit nodig. Zowel de Raad (tot 2027) als het Rijk (tot 2030) hebben middelen beschikbaar gesteld. De focus op deze transities wordt alleen maar intenser. Losser is voortvarend aan de slag gegaan en is in dit kader personele verplichtingen aangegaan. Uitgangspunten hierbij zijn: 'kennis en kunde' in eigen organisatie en 'slim samenwerken'.

In 2026 (en verder) wordt de focus meer gelegd op de verduurzaming van de gebouwde omgeving. Met name collectieve processen bij verduurzaming van buurten en dorpen waarbij maximaal wordt ingezet op lokaal eigendom. Daarnaast wordt extra aandacht besteed aan hen die de verduurzaming van hun vastgoed niet of moeilijk zelf kunnen betalen.

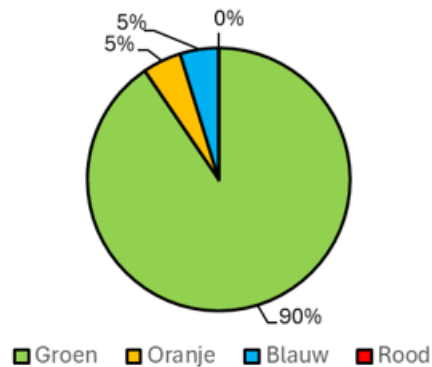
Om de gemeente Losser 'groen & gezond' door te kunnen geven aan de volgende generatie, werken wij de komende jaren aan de volgende doelen en resultaten*.

*Disclaimer: In de klimaatopgave hebben we te maken met transitie waarin veel onzekerheden zitten, hierom is het belangrijk om flexibel mee te kunnen bewegen met nieuwe ontwikkelingen.

4.4.1 Bestuursrapportage

Inhoudelijke begrotingsuitvoering 2025

Verwacht resultaat 2025 Bijdragen aan een beter klimaat

Legenda

- = Resultaat 2025 is/wordt gehaald.
- = Resultaat 2025 wordt net niet gehaald (> 80% gehaald).
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.
Oorzaak externe ontwikkelingen.
- = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.

Doel A: Losser klimaat robuust in 2050

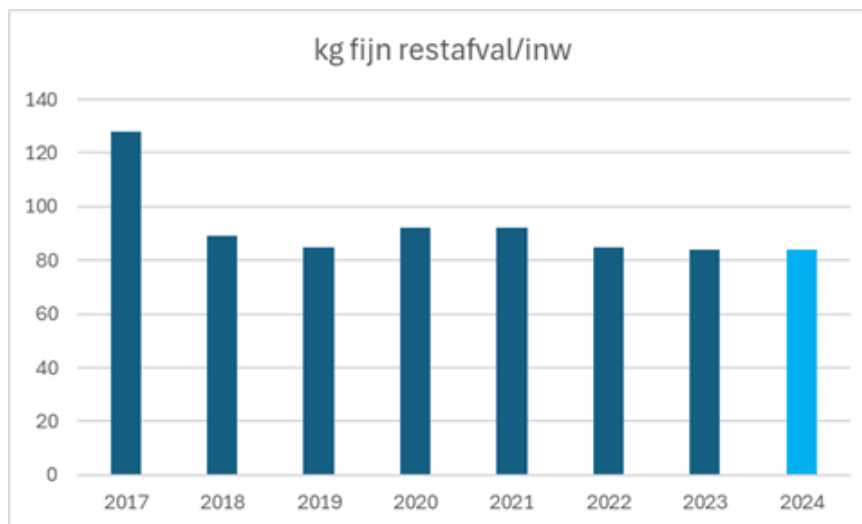
Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Een aantal van de activiteiten van het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatiestrategie is opgepakt (er vanuitgaand dat uitvoeringsprogramma in 2025 is vastgesteld). De klimaatadaptatiestrategie en de uitvoeringsagenda worden onder regie van de opgave "Wonen & leven" uitgevoerd.		
b. Er zijn minimaal drie bewustwordingscampagnes uitgevoerd in het kader van klimaatrobuuste leefomgeving.		
c. Er zijn minimaal 6 extra laadpalen geplaatst in 2025.		

Doel B: Losser 100% circulair in 2050

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. De interne campagnecirculair inkopen is, in het kader van de verduurzaming van de eigen organisatie, uitgevoerd.		
b. De interne trainingen Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) zijn georganiseerd in het kader van de verduurzaming van de eigen organisatie.		
c. Er is een leidraad Circulariteit voor projecten opgesteld.		
d. Er is een interactieve kaart gemaakt waarop circulaire activiteiten en ondernemers te zien zijn.		
e. Een grondstoffenplan is vastgesteld (minder afval, meer grondstoffen).		

Prestatie-indicator

Omschrijving	Toelichting
In 2030 is het aantal kg fijn restafval per inwoner per jaar verminderd tot 50 kg.	

Doel C: Losser energieneutraal in 2050

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Er zijn, binnen de tweede tranche van de Losserse Isolatie Aanpak, doelgroepgericht gemeentelijke subsidies verstrekt ter stimulering van het verduurzamen van bestaande woningen.		

b. Het eigen maatschappelijk vastgoed (12 gebouwen) van de gemeente is van een energielabel A verder verduurzaamd of energieneutraal gemaakt.		
c. Het dak van het zwembad is gerenoveerd en voorzien van extra isolatie en zonnepanelen.		
d. In samenwerking met Energie van Noordoost Twente (EvNOT) is een partij geselecteerd die in Noordoost Twente een energiebronnenstudie uitvoert.		
e. In samenwerking met EvNOT is een nieuw warmteprogramma opgesteld.		Uiterlijk eind 2026 moeten gemeenten hun warmteprogramma vaststellen en aanvullende gebieden aanwijzen voor de periode tot 2035. De verwachting is dat het warmteprogramma aan het einde van dit jaar gedeeltelijk is opgesteld.
f. Wij faciliteren de 10 vergunninghouders die voornemens zijn biogas te produceren.		
g. In samenwerking met de RES Twente is er in het kader van biogas/groengas: 1. een verkenning uitgevoerd hoe de landelijke handreiking vergunningverlening voor biogasinstallaties kan worden verankerd in lokaal beleid. 2. er zijn minimaal 2 bijeenkomsten/werkbezoeken 'Best Practices' georganiseerd naar biogas/groengas installaties.		
h. Een Energieloket voor bedrijven is samen met EvNOT ingericht en operationeel.		
i. Om inwoners op individueel niveau te ontzorgen, is op gemeentelijk niveau het monitoringsonderzoek van het Soorten Management Plan (SMP) uitgevoerd.		
j. Ter voorkoming (of ten minste de beperking) van netcongestie, werken wij samen met verschillende betrokken partijen aan een (bovenregionale) aanpak.		
k. De cöoperaties in de Lutte en in Overdinkel hebben een garantstelling van de gemeente Losser ontvangen voor de ontwikkelfinanciering van projecten opwek grootschalige duurzame energie. De ontwikkelfinanciering wordt gebruikt om invulling te geven aan 50% lokaal eigendom.		
l. Duurzaamheidsmaatregelen vanuit de opgave klimaat zijn verwerkt in de scope van de projecten Vogelbuurt (bestaande wijk), Hannekerveld (nieuw op te zetten wijk) en Centrum ontwikkeling Losser. Deze drie projecten worden gezien als		Het stikstofdossier gaat voor m.n. de ontwikkeling van het Hannekerveld tot vertraging leiden.

voorbeeldprojecten voor een toekomstige aanpak van nieuwe en bestaande wijken.		
m. In 2025 handhaaft de Omgevingsdienst Twente op de wettelijke verplichting Energielabel C bij kantoren.		

Prestatie-indicator

Omschrijving	Toelichting
In 2025 zijn in het kader van het Losserse Isolatieprogramma, 200 woningen bereikt, die minimaal 1 bouwdeel hebben geïsoleerd.	

4.4.2 Kadernota

Voorstellen in de categorie 'moeten'

Geen nieuwe voorstellen in de categorie 'moeten' voor 2025 t/m 2029

Voorstellen in de categorie 'handhaven huidig niveau'

Geen nieuwe voorstellen in de categorie 'handhaven' voor 2025 t/m 2029.

Voorstellen in de categorie 'wensen'

Geen nieuwe voorstellen in de categorie 'wensen' voor 2025 t/m 2029

Investerings bijdragen aan beter klimaat

Geen investeringen in de jaren 2025 t/m 2029.

5. Programma wendbare en betrouwbare organisatie, transparant openbaar bestuur

5.1. Opgave Wendbare organisatie, transparant bestuur

Opgave Wendbare organisatie, transparant openbaar bestuur

Om met de veranderende, steeds complexer wordende omgeving om te gaan hebben we veel aandacht geschonken aan het doorontwikkelen van onze werkwijzen. Op die manier kunnen we blijven inspelen op de ontwikkelingen van de samenleving en wettelijke taken blijven uitvoeren.

Binnen de opgave wendbare organisatie en transparant openbaar bestuur hebben we de afgelopen jaren verschillende resultaten bereikt. Dat betekent dat we overgaan van het ontwerpen en implementeren van nieuwe werkwijzen en methoden naar de reguliere uitvoering. Een belangrijk deel van de opgave wordt vanaf 2026 going concern. Het accent in de opgave zal zich met name toespitsen op de bedrijfsvoering, waar in een enkel geval kaderstelling door de raad noodzakelijk kan zijn. Vanaf 2026 en verder zijn het binnenhalen en behouden van menselijk kapitaal en de verdere ontwikkeling van de informatievoorziening de twee strategische thema's die aandacht behoeven.

Binnenhalen en behouden van menselijk kapitaal

De krapte op de arbeidsmarkt blijft een factor van betekenis en er zijn geen signalen dat dit op de korte termijn zal wijzigen. Een complicerende factor is de excentrische ligging en omvang van de gemeente. Hierdoor kunnen we de strijd om menselijk kapitaal moeilijk winnen. In de toekomst zal meer flexibiliteit en samenwerking noodzakelijk zijn. Maatwerk is hierbij belangrijk: Wat past bij welk thema en wat past bij welke functie.

Verdere ontwikkeling van de informatievoorziening

De technologische ontwikkelingen volgen elkaar exponentieel op: waar we het 25 jaar geleden hadden over de grote beloften van het internet, hebben we het vandaag over de grote beloften van artificiële intelligentie. De digitale revolutie is volop in gang. De snelheid

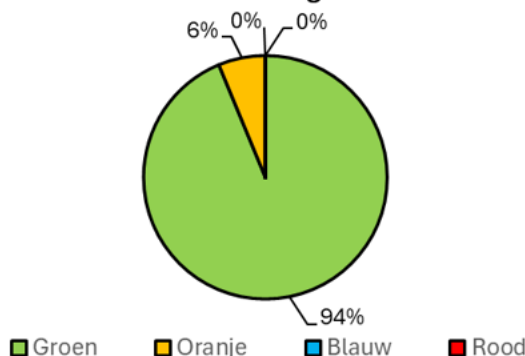
der ontwikkelingen overstijgt het aanpassingsvermogen van de lokale overheid, terwijl we tegelijkertijd inmiddels niet zonder de digitale ondersteuning kunnen. Informatie, applicaties, techniek en infrastructuur zijn essentieel voor de gemeentelijke organisatie om waarde te kunnen leveren aan de maatschappij. We zijn fortuinlijk door de samenwerking met de gemeente Enschede, menig andere kleine gemeenten hebben aanzienlijke uitdagingen met hun digitale vraagstukken waar wij momenteel geen last van hebben. Toch zijn er vraagstukken waar ook wij alsnog last van hebben.

Gemeenten worden door internationale technologische ontwikkelingen, Europese richtlijnen en nationale wet- en regelgeving gedwongen om mee te bewegen in de digitale revolutie. Denk aan de implicaties van de AVG, WOO, en Wmebv. Tegelijkertijd is er ook een noodzaak om aan te passen vanwege de cyberveiligheid en dataveiligheid: Nederlandse organisaties zijn om uiteenlopende redenen interessant en worden geregeld aangevallen. Met nep-informatie wordt de publieke opinie beïnvloedt. Door deze ontwikkelingen moeten we meer doen om het huidige niveau van informatievoorziening te handhaven. We moeten rekening houden met het aanwenden van een groter aandeel van de begroting voor informatievoorziening om effectief te blijven en efficiënter te worden.

5.1.1 Bestuursrapportage

Inhoudelijke begrotingsuitvoering 2025

Verwachte resultaat 2025 Wendbare organisatie en transparant bestuur

Legenda

■ = Resultaat 2025 is/wordt gehaald.

■ = Resultaat 2025 wordt net niet gehaald (> 80% gehaald).

■ = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.
Oorzaak externe ontwikkelingen.

■ = Resultaat 2025 wordt niet gehaald.

Doel A: Competente medewerkers die werken vanuit de kernwaarden van de organisatie

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Project Werving & selectie (waaronder ontwikkeling eigen werkgeversmerk en lanceren 'Werken bij Losser' website) is grotendeels uitgevoerd. De krapte op de arbeidsmarkt vraagt de inzet van instrumenten zoals inzet trainees en stagiaires en ambassadeurschap voor het werken in Losser om de vacatures in 2025 adequaat in te vullen.		
b. Een Wendbare organisatie vraagt om doorontwikkeling van leiderschap en sturing. Op basis van onze HR-visie is een ontwikkelplan voor coachend en dienend leiderschap geformuleerd. We geven verder uitvoering aan dit proces van leiderschapsontwikkeling en sturing.		
c. We ronden het Projectplan Duurzame inzetbaarheid en vitaliteit af en maken een start met de uitvoering daarvan. Dit project loopt door tot en met 2026.		
d. We geven uitvoering aan het projectplan Strategische personeelsplanning (strategisch personeelsmanagement) waarbij de uitkomsten van de Benchmark naar de omvang en samenstelling van gemeentelijke organisatie en de resultaten van de evaluatie van de organisatie-inrichting worden meegenomen.		

Doel B: De gemeentelijke organisatie stuurt, werkt en verantwoordt vanuit de maatschappelijke opgaven

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. Werkprocessen rondom opgavegericht werken richten we verder in en werken we uit in concrete afspraken, waarbij we medewerkers in stelling brengen.		
b. Doorontwikkeling van portfolio management voor de dynamische werkprocessen.		
c. Opstellen van een programma voor een lerende organisatie en gestructureerde leeromgeving.		Vanwege de vele initiatieven is besloten om te temporiseren. Gelet op de gemaakte keuzes wordt het programma dit jaar niet afgerond. We gaan dit jaar wel starten met het maken van een visie op het onderdeel lerende organisatie.
d. Cultuur bevorderen van bespreken,		

afspraken en aanspreken / feedback geven en ontvangen; daarbij zijn de kernwaarden van Losser uitgangspunten (verantwoordelijk, verbonden, flexibel en vertrouwen).		
e. Inbedden van continue evaluatie van projecten en processen, daarbij inzetten van PDCA cyclus;		
f. Doorontwikkelen van sturing en leiderschap in de organisatie, met de focus op het sturen op resultaten en vanuit de HR visie dat de medewerker centraal staat.		
g. Borgen van een evenwichtige span of attention is belangrijk voor medewerkers en hun ontwikkeling.		
h. Opgaveregisseurs zijn in positie, processen en procedures zijn helder en de P&C cyclus is verder opgavegericht ingericht.		
i. In 2025 heeft de gemeente Losser een nieuwe gemeente-brede Toekomstvisie. Deze toekomstvisie komt tot stand door participatie vanuit onze samenleving en de gemeenteraad.		
j. Met betrekking tot inwonersparticipatie voeren we het uitvoeringsplan uit: - Evaluatie: In het voorjaar van 2025 wordt het uitvoeringsprogramma voor de doorontwikkeling van inwonersparticipatie 2023/2024 geëvalueerd. En waar nodig wordt beleid aangepast. - Training: Medewerkers en bestuurders worden getraind in het toepassen van inwonerparticipatie, met vooraf vastgestelde kaders voor elk proces. - Middelen: Er wordt gebruik gemaakt van de meest passende participatie- en communicatiemiddelen, afhankelijk van het onderwerp, de situatie en de locatie. - Samenwerking: Samenwerking met dorpsraden, lokale adviesraden en netwerkpartners is essentieel voor het vormgeven van inwonerparticipatie. - Bereikbaarheid: Inwoners kunnen gemakkelijk contact opnemen voor lokale initiatieven en ervaren een transparante en positieve houding. - Jeugdparticipatie: Jeugdparticipatie is een vast onderdeel van het inwonerparticipatieproces.		

Doel C. Informatievoorziening is zodanig ingericht dat de organisatie in staat is om wendbaar, betrouwbaar en transparant te opereren. Dienstverlening

Resultaat 2025	Kleurcodering	Toelichting
a. In 2025 ligt er een geactualiseerd "uitvoeringsplan datagedreven werken" waarin aandacht voor borging van de rollen en training aan medewerkers.		
b. De rol van opdrachtgever wettelijke bedrijfsvoering- en ICT-processen is vormgegeven.		

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Toelichting
Interbestuurlijk toezicht op domein archief- en informatiebeheer	

5.1.2 Kadernota

Voorstellen in de categorie 'moeten'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/Begroting			
			2025	2026	2027	2028	2029
Doel A. Competente medewerkers die werken vanuit de kernwaarden van de organisatie.							
O1	Aanpassing rechtspositie raadsleden	Materieel	€ 19	€ 19	€ 19	€ 19	€ 19
Doel C. Informatievoorziening is zodanig ingericht dat de organisatie in staat is om wendbaar, betrouwbaar en transparant te opereren.							
O2	Diverse maatregelen wateroverlast kelder Lossers Hoes	Materieel	€ 75				
O3	Uitbreiding personeel Informatiebeheer - 1,9 fte diverse functiegroepen	Materieel		€ 190	€ 190	€ 100	€ 100
O4	Softwareapplicaties: Softwarematige wijzigingen a.g.v. wijzigingen contract Cognos Licenties Losser, Recourse bewustzijn veilig werken IT en Edienst.	Materieel	€ 19	€ 19	€ 19	€ 19	€ 19
	Softwareapplicaties: Corsa naar de Cloud omgeving. Structureel beschikbaar budget is 54k. Kosten SaaS omgeving o.b.v. getekend contract 114k op jaarbasis.	Materieel		€ 60	€ 60	€ 60	€ 60
O5	Verhoging tarieven Microsoft en VMware Licenties	Materieel	€ 29	€ 29	€ 29	€ 29	€ 29

O6	Overige onderwerpen: Diverse aanpassing overige contracten ISAE, Digid E-dienst, gebruik E-herkenning en PKI beveiligingscertificaten.	Materieel	€ 67	€ 67	€ 67	€ 67	€ 67
O7	Aanbesteding: aanbesteding schoonmaak	Materieel	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
O8	Aanbesteding: aanbesteding koude/warme dranken.	Materieel		€ 79			
O9	Verkiezingsbudget	Materieel			€ 65	€ 130	€ 65
O10	Implementatie GBI World	Materieel	€ 5	€ 28	€ 5	€ 5	€ 5
O11	Verzekeringen materieel BFR	Materieel	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25
O12	Wettelijk verplichtte rittenregistratie Servicebedrijf	Materieel	€ 18	€ 6	€ 6	€ 6	€ 6
O13	Schade materieel	Materieel	€ 27				
O14	Financieel landschap	Materieel		€ 150	€ 150		
		Totaal	€ 309	€ 697	€ 660	€ 485	€ 420

O1 Aanpassing rechtspositie raadsleden

De rechtspositie van raadsleden wordt (naar alle waarschijnlijkheid) aangepast. Wij moeten het pensioen van raadsleden gaan regelen. We houden rekening met een kostenpost van € 19.000.

O2 Diverse maatregelen wateroverlast

Om de problematiek m.b.t. de wateroverlast in de kelder van het Lossers Hoes op te lossen moeten diverse werkzaamheden en renovaties uitgevoerd worden.

O3 Uitbreiding personeel informatiebeheer 1,9 fte

Deze uitbreiding is noodzakelijk om de gewenste dienstverlening en ontwikkeling in Losser te realiseren. Zonder deze uitbreiding blijven essentiële werkzaamheden liggen, wat zowel de kwaliteit als de doorontwikkeling belemmert. Deze werkzaamheden vloeien direct voort uit wettelijke verplichtingen van de Archiefwet en de eisen van het provinciaal toezicht en kunnen niet binnen de bestaande formatie worden opgevangen. Dit maakt de uitbreiding zowel onvoorzien als onontkoombaar. De financiële consequenties van deze voorstellen zijn als volgt: Informatiebeheer Advies (IBA): 0,9 fte Informatiebeheer Uitvoering (IBU - het huidige DDC Losser): 1,0 fte

O4 Softwareapplicaties Corsa naar de Cloud omgeving.

Structureel beschikbaar budget is € 54.000. Kosten SaaS omgeving o.b.v. getekend contract € 114.000 op jaarbasis. Indien de SAAS applicatie al in 2025 in gebruik wordt genomen dan zullen er eerder meerkosten ontstaan. De omvang is niet bekend. Dit is afhankelijk van de doorlooptijd van het project. Daarnaast leiden noodzakelijke contractwijzigingen door intensief gebruiken en/of vernieuwde aanbestedingen leiden tot verhoogde kosten.

O5 Verhoging tarieven Microsoft en VMware licenties

De autonome licentiekostenstijging van zowel Microsoft als VMware zijn hoger dan de standaard indexering. Aanvullend budget is noodzakelijk.

O6 Overige onderwerpen: Diverse aanpassing overige contracten ISAE, Digid E-dienst, gebruik E-herkenning en PKI beveiligingscertificaten

Als gevolg van diverse contractwijzigingen, toename van licenties en functionaliteit uitbreidingen stijgen de software kosten.

O7 Aanbesteding: aanbesteding schoonmaak

Aanbesteding heeft geleid tot aanzienlijk hogere kosten schoonmaak.

O8 Aanbesteding: aanbesteding koude/warme dranken

De koffieprijzen zijn aanzienlijk gestegen afgelopen periode. Vanaf 01.08.2025 zal het nieuwe contract ingaan. Op dit moment is nog niet te zeggen wat de structurele verhoging zal zijn voor de resterende maanden in 2025 en daarna. De stijging van € 25.000 heeft betrekking op het huidige contract.

O9 Verkiezingsbudget

Verhogen van het budget voor de gemeenteraadsverkiezing. Ervaring leert dat het organiseren van verkiezingen € 80.000 kost in Losser. Het verkiezingsbudget is al jaren niet toereikend waardoor structureel wordt overschreden. Om dit voor te zijn wordt gevraagd om het budget voor de gemeenteraadsverkiezing te verhogen met € 65.000. Daarnaast moeten de verkiezingshokjes worden vervangen € 14.000. In 2028 vinden er separaat van elkaar twee verkiezingen plaats (maart en juni).

O10 Implementatie GBI World

Samen met de gemeente Enschede vervangen van een beheerpakket (GBI World) voor de openbare ruimte. Vorig jaar is een voorlopig budget aangevraagd op basis van de 1e kostenindicatie. Inmiddels is een eerste officiële offerte uitgegeven waarbij details vanuit het project weer een stap verder zijn uitgewerkt. Tevens zijn de bedragen in de offerte geïndexeerd conform de marktontwikkelingen. De structurele last neemt met € 5.000 toe. Voor de implementatie van GBI World is projectbudget benodigd om de transitie naar de cloud (SAAS) te kunnen betalen. Dit vergt een eenmalige investering van € 23.000.

O11 Verzekeringen materieel BFR

Premies voor verzekering materieel van het Servicebedrijf bedragen in totaal € 55.600. Huidig budget is € 30.600. Meer materieel en hogere premiekosten verklaren deze lastenstijging.

O12 Wettelijke verplichte rittenregistratie Servicebedrijf

Betreft inbouwapparatuur in voertuigen en jaarlijks abonnement.

O13 Schade materieel

Onvoorziene reparatie kosten aan de 'maai-zuig combinatie'. Dit ten gevolge van een intensievere inzet voor het maaien van bermen en sloten.

O14 Financieel landschap

De kosten van de implementatie van een nieuwe applicatie worden gedekt uit de reserve digitalisering. Daarnaast kost de implementatie van de nieuwe applicatie ook veel inzet van de organisatie. Hier is voor 2026 en 2027 extra personele ondersteuning nodig. We trekken hier in beide jaren € 150.000 voor uit.

Voorstellen in de categorie 'handhaven huidig niveau'

Bedragen x € 1.000

	Onderwerp	Soort	Dit jaar	Meerjarenperspectief/ Begroting				
			2025	2026	2027	2028	2029	
Doel A. Competente medewerkers die werken vanuit de kernwaarden van de organisatie.								
O15	Uitwerking formatieplan Servicebedrijf	Personeel	€ 60	€ 240	€ 240	€ 240	€ 240	
O16	Personele bezetting Servicebedrijf	Personeel	€ 90	€ 295	€ 360	€ 380	€ 440	
O17	Langdurige zieke Vergunningverlening APV & Bibob	Personeel	€ 55					
	Onvervulde vacature Vergunningverlening Omgevingswet	Personeel	€ 60					
	Onvervulde vacatures Ruimtelijke Ontwikkeling en langdurige zieke.	Personeel	€ 175					
	Tijdelijke invulling PM benchmark Omgevingswet (taakveld VTH/RO)	Personeel	€ 125	€ 125	PM	PM	PM	
		Totaal	€ 565	€ 660	€ 600	€ 620	€ 680	

O15 Uitwerking formatieplan Servicebedrijf

Een onderzoek van adviesbureau PLANTERRA heeft aangetoond dat het Servicebedrijf een tekort aan personeel heeft. Een deeloplossing van het capaciteits probleem is het personeelsbestand uitbreiden met 2 fte ambtelijk (schaal 5) vanaf de 2e helft van 2025. En 4 fte ambtelijk (schaal 5) vanaf 2026.

O16 Personele bezetting Servicebedrijf

Dit betreffen de kosten om de pensionering van de SW-medewerkers bij het Servicebedrijf op te kunnen vangen. Dit voorstel moet gezien worden in samenhang met het voorstel S6 Exploitatie WSW werken in Losser.

O19 Langdurige zieke vergunningverlening APV & Bibob

Binnen het taakveld Vergunningverlening APV & Bijzondere Wetten en Bibob onderzoek is er een langdurige zieke. Voor de continuïteit is inhuur geregeld.

O17 Onvervulde vacature Vergunningverlening Omgevingswet

De vacature van Vergunningverlener Omgevingswet krijgen we tot nu toe niet zelf ingevuld. Dit is voor 2025 via inhuur geregeld, totdat we de vacature vervuld hebben. Het genoemde nadeel zijn de kosten voor inhuur minus het vacaturegeld uit de begroting. Dit risico is opgenomen in de risicoparagraaf van de Gemeentebegroting 2025.

O17 Onvervulde vacatures Ruimtelijke Ontwikkeling en langdurig ziekte

Twee vacatures van Adviseur RO krijgen we tot nu toe niet zelf ingevuld. Dit is voor 2025 via inhuur geregeld, totdat we de vacature vervuld hebben. Het genoemde nadeel zijn de kosten voor inhuur minus het vacaturegeld uit de begroting. Dit risico is opgenomen in de risicoparagraaf van de begroting 2025. En er is tevens binnen het taakveld RO een langdurige zieke waar voor de continuïteit inhuur is geregeld.

O17 Tijdelijke invulling PM benchmark Omgevingswet (taakveld VTH/RO)

De (door)ontwikkeling van de implementatie van de Omgevingswet is na het eerste jaar nog in volle gang en hiervoor is nog extra inzet nodig. Vorige jaar is in de benchmark de

benodigde capaciteit voor dit taakveld op PM gezet (voor het VTH/RO taakveld zit Losser onder het gemiddelde), omdat er onvoldoende ervaring/data was om de impact van deze wetswijziging te duiden. De ervaring/data is nog ontoereikend en daarom is de invulling tijdelijk. In 2025 en 2026 wordt in regio-verband gewerkt aan nieuwe kentallen voor het brede taakveld van de Omgevingswet. Met de nieuwe kentallen - in combinatie met onze eigen data - kan in de loop van 2026 de PM ingevuld worden.

Voorstellen in de categorie 'wensen'

Geen voorstellen categorie 'wensen' voor 2025 t/m 2029.

Investerings programma Wendbare organisatie transparant bestuur

Bedragen x € 1.000

nr	opgave	omschrijving	soort	2025	2026	2027	2028	2029
O18	Wendbare organisatie	Herinrichting Raadszaal naar een representatieve en toekomstbestendige multifunctionele ruimte.	aanvullend	€ 240				

O18 Herinrichting Raadszaal naar een representatieve en toekomstbestendige multifunctionele ruimte

Herinrichting Raadszaal naar een representatieve en toekomstbestendige multifunctionele ruimte met hoogwaardige Audio en Visuele middelen. Dit betreft een aanvullend bedrag op een al toegekend krediet.

6. Investeringsen

Bedragen x € 1.000

nr	opgave	omschrijving	soort	2025	2026	2027	2028	2029
O18	Wendbare organisatie	Herinrichting Raadszaal naar een representatieve en toekomstbestendige multifunctionele ruimte.	aanvullend	€ 240				
S28	Sociaal Domein	Diverse investeringen voor de Brilmansdennen i.v.m. nieuwe lessen, activiteiten en automatisering.	nieuw	€ 21				

7. Creëren van budgettaire ruimte

Langdurig financieel gezond

De Voorjaarsnota die voorligt is als gevolg van de vorig jaar en dit jaar gemaakte keuzes en aannames in de jaarschijf 2029 structureel sluitend. Daarmee is deze Voorjaarsnota de basis voor de in het najaar van 2025 op te stellen Gemeentebegroting 2026 en voldoen we aan de voorwaarden die de Provincie Overijssel aan ons stelt in het kader van het Financieel Toezicht.

We zien echter ook dat onze financiën steeds meer onder druk komen te staan. Dat komt deels door de keuze om te investeren in Losser, en deels door het achterblijven van rijksmiddelen. We hebben het in de Inleiding van deze VJN25 al aangegeven: om in de toekomst ruimte te houden voor deze investeringen en soortgelijke ontwikkelingen wenst het college “vet op de botten” te houden. Om dit te realiseren zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. Met de maatregelen willen we structureel € 0,5 mln. extra vinden. Daarmee is er in de jaarschijf 2029 € 1 mln. extra ruimte en is de weerstandsratio weer 4,0, en komt de ratio in de richting van het niveau van de Gemeentebegroting 2025.

Dit doen we door in aanloop naar het opstellen van de Gemeentebegroting 2026 verschillende scenario's uit te werken. Waarbij we de volgende uitgangspunten hanteren:

- We blijven investeren in onze samenleving daar waar onze inwoners dat het hardst nodig hebben
- We kijken ook naar onszelf
- We nemen geen onomkeerbare beslissingen

Om budgettaire ruimte te creëren kunnen wij aan de volgende knoppen draaien:

1. Een inventarisatie maken van (boven)wettelijke taken, waar budgettaire ruimte te vinden is.
2. Keuzes maken in kwaliteitsniveau van onze dienstverlening
3. Fasering van huidige plannen, waarbij we kijken naar een logische samenhang van werkzaamheden (wegen, riolering en centrumplannen bijvoorbeeld), en een reële planning in relatie tot beschikbare middelen en capaciteit.
4. Inkomsten verhogen:
 - Kostendekkend maken van leges. We hebben al € 200.000 taakstellend opgenomen;
 - Lokale lasten verhogen
5. We hebben al een taakstellend bedrag van € 300.000 voor het aframen van bestemmingsreserves opgenomen, maar kijken in hoeverre bestaande reserves nog nodig zijn en bijgesteld kunnen worden.
6. Efficiency van onze eigen organisatie
7. De meicirculaire kan wellicht bijdragen aan extra financiële ruimte

In de Gemeentebegroting 2026-2029 geven we aan hoe we extra budgettaire ruimte willen creëren. Het finale besluit over de Gemeentebegroting 2026-2029 – en het creëren van extra budgettaire ruimte voor komende jaren – neemt de raad op 11 november aanstaande.

Langdurig proces

De veranderingen zijn niet van de ene op de andere dag doorgevoerd. We willen met deze aanpak zorgen dat onze gemeente financieel gezond is en blijft, én daarbij tijdig de raad betrekken. We willen die opgaven alleen met minder middelen of met extra inkomsten realiseren zodat er meer ruimte overblijft voor nieuw beleid, investeringen en het opvangen van risico's. Losser heeft een sterke basis en die blijft. We moeten alleen scherpere keuzes maken.